БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой,
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 50 (8882)
ФЕВРАЛИИН 28
СУББОТО
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

РТС-эй партийна организаци

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI зд манай ороной хүдөө ажахын элмэрилэгшэдэй урда айхабтар зорилгонуудые табиба. «Хүдөө ахыда бэелүүлэгдэхэ гол зорилго гэхэдэ, эдеэ хоолой талаар хүн й эрилтые, түүхэй эдэй талаар мышленностиин хэрэглэмжые хүбүрин хангахын, хүдөө ажахын дукциин талаар гүрэнэй бусад ы эрилтые хангахын тулада үйэбэрилгын хэмжээе үшөө ехээр эхэ шухала»,—гэжэ КПСС-эй I съездын резолюци дотор хэдэнэ.

урэл партиингаа түүхэтэ съез шиидхэбэреэр зоригжоһон маа республикын хүдөөгэй ажала долоон жэлэй түрүүшын жэл-1959 ондо нёдондонойхиһоо 1,8 н ехэ мяха, 1,4 дахин ехэ һү, дахин ехэ нооһо абаха уялга ад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелхын түлөө эршэмтэйгээр ажалжа байна.

Эдэ ехэ зорилгонуудые амжалтагаар дүүргэхын тула электрын ехээр хэрэглэхэ, хүдөө ажахын эдбэриие улам оньһожоруулха, хозой техникые зүбөөр ашаглатэрэниие саг болзортонь шанар тайгаар заһаха гэхэ мэтэ хүэлмэри тон шухала. Энэ талаар С-үүдэй харюусалга, үүргэнь урурдынхиһаа бүри ехэ болобо.

РТС-эй бүхы ажал-ябуулга нэн үүн тэрэнэй партийна эхин оризациин хэр зэргээр политическэ, мидхэлэй хүдэлмэри ябуулһанһаа лыдадаг юм. Партийна эхин оризациин хүдэлмэреэ зүбөөр таа, коллективээ эмхидхэн ударика байһан газарта РТС-эй ажал эгынь урагшатай ябадаг бшуу.

Кабанскын РТС-эй партийна эхин анизациие абаад үзэе. Тус парна организаци хамтынгаа сугн дээрэ гү, али бюро дээрэ РТСхүдэлмэриин шухала шухала удалнуудые саг сагтань зүбшэн сэжэ, тэдэниие бодото хэрэг эрэнь бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулгадые хараалдаг байна. Жэшээнь, акторнуудые саг болзор соонь шанартайгаар заһабарилха, шикэ зүбөөр хадагалха тухай удалнууд һүүлэй үедэ хэлсэг. Тиигээд партийна организаци, ммунистнууд абаһан шиидхэбэдүүргэжэ шадаһан байна. Февнин 20-ной мэдээгээр, трактор, шинануудые заһабарилха түсэб рин дүүргэгдэө. Колхозуудта хүажахын үйлэдбэриие оньһожоулхын, колхозуудые хэрэгтэй мана, зэмсэгүүдээр, запасной часр һайнаар хангахын тула эндэ оролдолго гаргагдана.

Энээниие партийна организаци аад туйлааб? Тэндэхи коммустнууд үйлэдбэриин участогууд эрэ зүбөөр хубаарилан табиг, тус тустаа даалгагдаһан ал хэрэгээ эрхимээр бэелүүлжэ адаг. Коммунистнууд ажалай эржэшээ харуулхаһаа гадна, сад нүхэдэйнгөө дунда ойлгуужын хүдэлмэри ябуулдаг, мүэ илангаяа КПСС-эй XXI съезын шиидхэбэринүүдые тайлбари ойлгуулдаг, социалистическэ рысөө эмхидхэдэг юм.

Партийна организациин бюро, тэрээнэй секретарь нүхэр Антонов комсомолой болон профсоюзна организацинуудта хододоо туһалдаг, тэдэниие шухала зорилгонуудта шэглүүлэн хүтэлбэрилдэг байна.

Мүн Тарбагатайн, Гашейн, Сэлэнгын РТС-үүдэй партийна эхин организацинууд муу бэшээр хүдэлнэ.

Гэхэтэй хамта, республикын РТС-үүдэй олонхи партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ горьтойхон дутуу дунданууд бии. Тусхайлбал, Закаменай РТС-эй партийна организаци (секретаринь нүхэр Штыленко) хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Эндэ РТС-эй хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар ябуулагдадаг, социалистическэ мүрысөөн хайша хэрэгээр эмхидхэгдэдэг байна. Партийна организациин бюрошье абаһан шиидхэбэринүүдээ дүүргэхын түлөө хүсэд оролдолго гарганагүй, ёһотой эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулнагүй, ударидахы үүргэеэ харуулаагүй байһаар.

Ториин, Итанцын, Хориин, Иволгын болон бусад РТС-үүдэй партийна организацинуудай хүдэлмэридэ мүн лэ иимэрхүү дутагдалнууд олон.

Трактор, машинануудые түргэнөөр, һайн шанартайгаар заһажа дүүргэхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдые партийна организацинуудай һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй дээрэһээ мүнөө үедэ колхозуудай техникэ нёдондо жэлэйхиһээ хоёр дахин багаар заһагданхай.

Тэрэшэлэн партиин олонхи айкомууд РТС-үүдэй партийна организацинуудта анхаралаа багаар табина гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энээниие гэршэлхын тула нэгэ иимэ баримта харуулая. 1958 оной туршада партиин нэгэшье айком РТС-эй партийна эхин организациин ажал хүдэлмэри тухай асуудал бюро дээрэ табижа хэлсээгүй. МТС-үүдэй орондо РТС-үүдэй тогтоогдоһонһоо хойшо тэндэхи партийна организацинуудта партиин зарим айкомууд багаар туһалдаг болошоо. Иимэ байдалые усадхажа, саашадаа партиин айкомууд РТС-үүдэй парторганизацинуудые саг үргэлжэ хүтэлбэрилжэ байха уялгатай.

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэлсэхын тула РТС-үүдэй партийна организацинууд хүдэлмэришэдэй дунда политическэ хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой. Тиихэ зуураа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, трактор, машина заһабарилгын өөрынь үные химдаруулха асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулха шухала.

Мүнөө үедэ трактор болон хүдөө ажахын бусад машинануудые һайн шанартайгаар, ойрын үдэрнүүдтэ заһажа дүүргэжэ, колхозуудые элдэб машинануудаар, запасной частьнуудаар, мүн түлишэ, тоһодолгын хэрэгсэлнүүдээр хаһа саг соонь хангажа, долоон жэлэй түрүүшын хабарые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха гээшэ РТС-үүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй, нэн түрүүн коммунистнуудай нангин уялга мүн.

Н. С. Хрущевтой Ирагай Республикын Правительственна делегаци уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үрүүлэгшэ Н. С. Хрущевтой Москва ерээд байһан Ирагай Республикын Правительственна делегаци Экономикын министр д-р Иврам Кубба, делегациин гэшүүд Бапын, шэнэдхэн байгуулгын министр д-р Талаат Аш-Шайбани, үрые хамгаалгын министр генерал-майор д-р Мухаммед Аш-Шавф, тэрэшэлэн Ираҕһаа СССР-тэ байдаг Онсо, Бүрин эрхэтэ Элшэн айд Вахаб Махмуда гэгшэд февралиин 26-да уулзаба.

Советскэ талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. И. Кузьмин, Гадаадын оронуудтай экономическа холбоо ябуулха талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитетэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, СССР-һээ Ирагай Республикада байдаг Элшэн сайд Г. Т. Зайцев уулзалгын үедэ байлсаа.

Хөөрэлдөөн хани халуунаар үнгэрөө. Тэрэнэй үедэ советско-иракска харилсаанай шухала асуудалнууд, илангаяа хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаанай—Ирагай промышленностиие, хүдөө ажахые хүгжөөхэ, газар уһалалгын хүдэлмэри хэхэ, тэрэшэлэн элүүрые хамгаалгын, национальна техническэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэхэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Эдэ бүхы асуудалнуудаар хоёр талын үгэеэ ойлголсоһон, нэгэ адли һаналтай байһан тухай хэлсээнэй үедэ тэмдэглэгдэһэн байна. Мүн тэгшэ эрхэдэ, бэеэ даанхай байдалаа хүндэлэлсэхэ, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй ябадалда үндэһэлэн Советскэ Союз Ирагай Республика хоёрой хоорондо хани ёһоной харилсаа хүгжөөхые алишье талын хүсэжэ байһан тухай элишэлэн мэдүүлэгдээ.

Һанамжаяа мэдэлсэлгые хараадаа абан экономическа асуудалнуудаар бүри тодорхой хэлсээн СССР-эй болон Ирагай Республикын делегацинуудай хоорондо саашадаа болохо байна. Энэ хэлсээндэ хоёр талаһаа экспертнүүд хабаадалсаха юм.

КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө

НАГ ШЭБХЭЕЭ БҮХЫДЭНЬ ТАРЯАЛАН, САБШАЛАН ДЭЭРЭ ГАРГАЯ!

Кукурузын, үбһэ ногооной баян ургаса абтаха

Малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, һү, тоһо, мяха, нооһо бүри ехээр абадаг болохо тухай партиин түүхэтэ XXI съезд дээрэ тодорхойгоор хэлсэгдэһэн байна.

Кяхтын Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид энэ шухала асуудалые шиидхэхын зорилгоор һүүлэй үедэ зарим тэды хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ.

Гэбэшье малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар горьтой дутагдалнууд бии байгаа. Жэшээлхэдэ, нёдондо урда жэлэйхидэ орходоо колхоз хамта дээрээ 26 мянган килограммаар бага гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 236 килограмм һү доошо һаагаа гээшэ.

Энэ ямар шалтагаанһаа болооб гэбэл, малдаа хүсэд хүрэхөөр бүдүүн, шэмэтэ болон концентрированнэ тэжээл бэлдэжэ шададаггүй. Энээн тушаа ёһотой анхарал табигдаагүй. Тэжээлэй ургамалнуудые, илангаяа кукуруза ургуулха хүдэлмэри хайша хэрэгээр эмхидхэгдэдэг байгаа.

Партиингаа XXI съездын шиидхэбэри бэелүүлэн, тус колхозой правлени, партийна эхин организаци малай тэжээл бэлдэхэ тухай бодото хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа юм.

Нэн түрүүн ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ үбһэ, тэжээл бэлдэдэг болохо зорилго табиба. Тиигэжэ кукуруза ургуулха тусхай звенонууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэндэ үрэжэлтэй һайн, парлагдаһан газар үгтэһэн байна. Мүн трактор, сеялкэ, культиваторнууд болон бусад шухала хэрэгсэл даалгагдаа юм. Звено бүхэн кукурузын тарилгада бэлдэжэ, полидо наг шэбхэ гаргажа дүүргүүтэй байна. Колхознай томо багаарнь илгагдаһан, тарилгын шанар һайнтай үрэһэ абаа.

Илангаяа С. Цыдыповэй, Г. Черепановай даадаг звеногойхид һайнаар ажаллана.

Харанхыдахи кукуруза ургуулха звеногой ажал хүдэлмэри жэшээ абамаар. Энэ звено табан хүнһөө бүридэнэ. Тэрэ тоодо нэгэ механизатор ороно. Звеное эрхилэгшэ, дүршэлтэй эмхидхэгшэ Сергей Цыдыпов ажалаа зүбөөр ябуулна. Тэдэндэ ашаа өөрөө буулгадаг тэргэтэй «Беларусь» трактор, кукуруза таридаг сеялкэ, культиватор, силосно комбайн даалгагдаһан байна. Эбтэй эетэй эдэ ажалшад 50 гектар газарта кукуруза ургуулха зорилготой. Тэрэнэй 20 гектарынь һая ашаглагдаһан газар юм.

Кукурузын баян ургаса абахын тула тусхай түсэб табяад, тэрэнээ бэелүүлжэ эхилэнхэй. Колхозой агроном нүхэр Кудиноватай һайса зүбшөөд, звеногойхид фермэ шадарайнгаа 20 гектар газарай га бүридэнь 15 тонно, нефтьбаза шадар үлэһэн газарайнь гектар бүридэ 30 тонно наг шэбхэ гаргахаар хараалаа һэн. Мүнөө 1100-гаад тонно гаргаба. Һаядаа тэрээнээ дүүргэхэнь.

Поли дээрэ наг шэбхэ гаргахадаа обоохойнууд болгожо, хоорондонь 10 метр зайтай байхаар адхана. Иигэжэ адхахада саһаншье поли дээрэ ехээр тогтодог байна бшуу.

Тэндэ урда урдын жэлнүүдтэ кукуруза үргэн рядтайгаар таридаг байгаа. Харин энэ жэл кукурузые түрүү, квадратно-гнездовой аргаар тарихаар шиидэбэ. Ургамалай ургажа байха үедэ утаашань, хүндэлөөшэнь элдүүрилгэ хэхэ. Звеногойхид Эрхүүгэй кукурузашадай жэшээгээр нэмэлтэ тэжээл болгожо аммиагтай уһа хэрэглэхэ түсэбтэй. Республикын Хүдөө ажахын министерство энэ һайн үтэгжүүлгээр колхозуудые хангаха тухай анхарал табиха аабза гэжэ найдахаар.

Хэнэйшье мэдэһээр ногоон эшэ набша ехээр ургуулхын тула газараа һайнаар уһалха хэрэгтэй. Харанхын фермэ шадархи кукурузын газарые насос тодхожо уһалха. Эндэнь багахан һужааг нуурнууд бии. Нефтьбаза шадархи газарые тусгаар татагдаһан һубаг-канаваһаа уһалха байна. Энэ зорилгоор кукурузын полидо жэжэ һубагуудые татаха, уһалхада бэрхэтэй зарим газартань хобоогоор уһа урдахуулха болоно.

Фермэ шадарай 20 гектар үрэжэлтэй газарай гектар бүриһөө 300 центнерһээ доошо бэшэ ногоон набша абахаар хараална.

Кукуруза тарижа ургуулхатайгаа хамта 150 гектар нуга сабшалангай газарай ургаса һайжаруулха эдэбхи үүсхэл энэ түрүү звеногойхид гаргаба. КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй гайхамшагта материалнуудтай танилсаад байхадаа энэ һайшаалтай хэрэг бэелүүлхэ гэжэ эдэнэр шиидээ һэн.

— Кукуруза гээшэмнай һайн силос болодог гээшэ ааб даа. Зүгөөр колхоздомнай бүдүүн тэжээл, нэн түрүүн үбһэн хэрэгтэй ха юм,—гэжэ звеногой гэшүүн Галсан Замбалаев тиихэдэ нүхэдтөө хэлээ һэн. Энээнииень звеногойхид ехэтэ һайшаагаад, бодото дээрэнь бэелүүлжэ эхилхэ гэлсэһэн байна. Гектарай дунда зэргээр 10 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ хуряахын тула хабар сабшалангаа хорёолхо гэлсэбэ.

Гадна хабар сабшалангай 50 гектар газарта нэгэ тээшэнь дисковани хэхэ, мүн утаашань, хүндэлөөшэнь борнойлхо. Уһалууриин системэһээ энэ сабшалан хабар уһалагдаха юм. Тиихэдэ үбһэ ногооной ургажа байха үедэ хэды дахин уһалагдаха.

20 гектар сабшалан үтэгжүүлэгдэхэ. Гектар бүридэ 20 тонно гэхэ гү, али бүхыдөө 400 тонно һайса нэгшээгдэһэн шэбхэ тэндээ гаргаха түсэбтэй. Иигэжэ ерэхэ жэл тэрэ газарһаа гектарай лаб 20—25 центнер үбһэ хуряаха байхабди гэжэ тэдэнэр хөөрэлдэнэ.

Үбһэ тэжээл элбэгжүүлжэ, колхозойнгоо баялигые улам арьбадхахалсахаар шиидэһэн энэ звеногойхид үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ силос дараха набша ногоо абаха зорилготой.

В. Хоронхоев.

Сэлэнгынхидэй уряае дэмжэнэ

Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо эмхидхэгдэһэн комсомол-залуушуулай звено ерэхэ жэлдэ кукурузын үндэр баян ургаса абахын түлөө мүнөөнһөө оролдосотойгоор ажаллажа байна.

Энэ звеное комсомолой гэшүүн тракторист Б. Гармаев хүтэлбэрилдэг юм.

Шэнэ долоон жэлэй туршада ниитын адуу малые, хони хурьгадые улам олошоруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ байһанаа хараада абан, энэ колхозой залуушуул шэмэтэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэдэг болохын түлөө бүри шангаар тэмсэхэ гээд, эршэ хүсэеэ зангидаба. Звеногой гэшүүд энэ зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалжа, Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхозойхидой Хандалгые зүбшэн хэлсэжэ һайшаагаад, кукуруза тарилгын звенонуудые эмхидхэһэн юм. Тэрэ звенонуудай нэгэниинь Гармаевай звено болоно. Тус звенодо үрэжэл һайнтай оройдоол гурбадахи жэлээ элдүүрилэгдээд байһан 250 гектар газар даалгагдажа үгтэнхэй. Мүн тусхай тэргэтэй «Беларусь» трактор, сеялкэ, культиватор гэхэ мэтын хэрэгтэй бүхы машина, зэр зэмсэгүүд даалгагданхай.

Звеногойхид эдэ үдэрнүүдтэ даалгагдаһан газартаа наг шэбхэ гаргажа, саһа тогтоожо, уһа халяажа байнхай. Тиигэжэ үсөөхэн үдэрэй туршада 200 гаран тонно наг шэбхэ гаргаба.

— Үнгэрһэн жэлэйнгээ алдуу дутуунуудые хараада абан, мүнөө жэлдэ кукурузаяа имагтал квадратно-гнездовой аргаар таряад, ургажа эхилхэдэнь гүйхэнөөр борнойлоод, утааша, хүндэлөөшэнь элдүүрилхэбди. Тиигэжэ гектар бүриһөө 300 центнер кукурузын эшэ набша хуряахабди,—гэжэ звеное даагша нүхэр Гармаев хөөрэнэ.

О. Бадмаев.

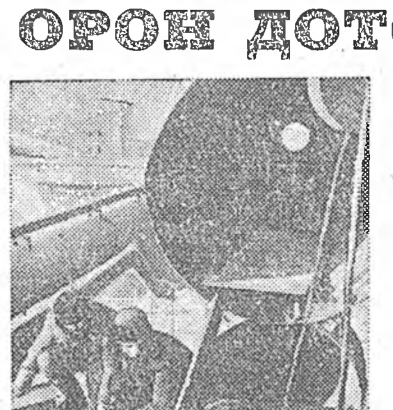
ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

КОЛХОЗНИГУУД САЛИН АБАНА

АЛЕКСАНДРИЯ (Кировоградска область). Ажалта үдэрэй орондо сэхэ мүнгэн түлбэридэ ороһон районой колхозуудаар һаяхан түрүүшын салин түлэгдэбэ. Жэшээлхэдэ, партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхоз январь һарада 300 гаран мянган түхэриг олзо доход абаһан байна. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанһаа холо үлүү болоно. Илангаяа малшад һайнаар хүдэлбэ. Тэдэнэр 120 толгой гахай шахажа, тэ бүриинь амидын шэгнүүрые 90—95 килограммда хүргөө, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 305 литр һү һааба. Тиигэжэ һаалишад Анастасия Бир, Ольга Иванец, Татьяна Тыква, гахайшан Матрена Буррий болон бусад 800—950 түхэриг мүнгэ абаба.

ЗАВОД БАРИГДАЖА ЭХИЛБЭ

АШХАБАД. Эндэ түмэр бетон зүйлнүүдые бүтээдэг заводой барилга эхилбэ. Тус предприяти байгша оной 3-дахи кварталда ашаглалгада үгтэхэ юм. Завод жэлдээ 25 мянган кубометр түмэр бетон зүйлнүүдые бүтээн гаргаха байна.

Сталинск. Кузнецкэ металлургическа комбинадай 5-дахи доменно пеэшэнгые баригшад хүдэлмэреэ болзорһоонь 30 үдэр урид дүүргэхэ уялга абаад, ажаллажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ШЭНЭ КИНО ГАРАБА

КИЕВ. Кукурузын тарилга, хуряалгые бүхыдэнь оньһожоруулгые харуулһан «Один на сто» гэжэ кино буулгагдажа дүүрэбэ. Манай промышленностиин бүтээн гаргадаг машинануудые хэрэглэжэ, 100 гектар талмай дээрэ 1 хүнэй хайшан гэжэ үндэр ургаса ургуулжа шадаха байһан тухай тус фильм соо хэлэгдэнэ.

Украинын ССР-эй хүдөө ажахын министерствын захилаар научно-популярна фильмнүүдэй Киевэй студи дээрэ энэ фильм буулгагдаа.

ХҮДЭЛМЭРИШЭН БУХЭНДЭ ӨӨРЫН ТҮСЭБ

КАДИЕВКА (Луганска область). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездын шиидхэбэринүүд эндэхи нүүрһэшэдые ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулна. Долоон жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө хүдэлмэришэн бүхэндэ өөрын түсэб табиха гэһэн дурадхал Сталинай нэрэмжэтэ шахтада оробо. Энэ үүсхэл Социалистическэ Ажалай Герой забойшик И. Ершков гаргаһан байна.

Долоон жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын тула өөһэдөө түсэб табиит гэһэн уряалтайгаар суута горняк Кадиевкын бүхы ажалшадта хандаба. Нүхэр Ершковой үүсхэлые партиин Кадиевкын горком һайшааба.

(ТАСС).

СССР-эй Профессиональна Союзуудай XII съезд зарлаха тухай

СССР-эй Профессиональна Союзуудай XII съездые 1959 оной мартын 23-да Москва городто зарлахаа гэжэ ВЦСПС шиидхээ.

Великобританиин премьер-министр Гарольд Макмиллан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевтой уулзаба

Великобританиин премьер-министр Гарольд Макмиллан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевтой февралиин 26-да Кремль соо уулзаа.

Алишье таладаа хамаатай асуудалнуудаар хөөрэлдөөн уулзалгын үедэ үргэлжэлүүлэгдэһэн байна.

Советскэ талаһаа Н. С. Хрущевтой хамта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-һээ Великобританида байдаг элшэн сайд Я. А. Малик хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа..

Англиин талаһаа Г. Макмиллантай хамта гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд, Великобританиһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд сэр Патрик Райли хөөрэлдөөндэ хабаадалсаһан байна.

Великобританиин премьер-министр Гарольд Макмиллан Киев орохоёо Москваһаа мордобо

Великобританиин премьер-министр Гарольд Макмиллан, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд, Англиин бусад айлшад Киев орохоёо февралиин 26-да Москваһаа мордобо.

Нүхэд Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, ажалшадай депутадуудай Москва городой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Бобровников СССР-эй МИД-эй протокольно таһагые даагшын орлогшо К. Н. Колычев, СССР-эй МИД-эй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, хэблэлэй түлөөлэгшэд Великобританиин, СССР-эй Гүрэнэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэһээ Англиин правительствые толгойлогшые мордохуулаа.

Великобританиһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд сэр Патрик Райли, Великобританиин посольствын хүдэлмэрилэгшэд мордохуулагшадай дунда байлсаа.

Великобританиин премьер-министртэй хамта СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-һээ Великобританида байдаг элшэн сайд Я. А. Малик, СССР-эй МИД-эй таһагуудые даагшанар Ф. Ф. Молочков, М. А. Харламов Киев оролсоо.

(ТАСС).

Великобританиин премьер-министр Гарольд Макмиллан Киевтэ ерэбэ

КИЕВ, февралиин 26. (ТАСС). Великобританиин премьер-министр Гарольд Макмиллан, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд болон Англиин бусад айлшадые Украинын ниислэлэй ажалшад мүнөөдэр хани халуунаар угтаа.

Англиин гүрэнэй ажал-ябуулагшадые угтахын тулада хэдэн зуун киевэйхид—хүдэлмэришэд, алба хаагшад, наука болон соёл культурын ажал-ябуулагшад, студентнүүд болон һурагшад суглараа.

Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Т. Кальченко, Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор М. С. Гречуха, И. С. Сенин, Г. П. Бутенко, министрнүүд, хэблэлэй түлөөлэгшэд аэродром дээрэ ерээ.

УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Т. Кальченко айлшадта хандан үгэ хэлээ. Великобританиин премьер-министр Г. Макмиллан харюугай үгэ хэлэһэн байна.

Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудта нэгэн хүн шэнгеэр бултадаа дуугаа үгэе!

Совхозой суута хонишон

Сэлэнгын совхозой центрһээ холёод модоной газарта Ягаан гэжэ нютаг оршодог. Эндэ түрүү хонишодойн нэгэн Гарма Бальжиевна Бальжиева ажалладаг юм. Гарма Бальжиевна арбан зургаан жэлэй турша соо таһалгаряагүй эхэ хонидой отарын ахалагша хонишоноор хүдэлжэ, айхабтар баян дүй дүршэлтэй болонхой. Энэ хонинһоо ажалайнгаа эхэ дүй дүршэл хэрэглэн, илангаяа һүүлэй зургаан жэлэй хугасаа соо 100 эхэ хонин бүриһөө зуугаад гаран хурьга абаһан байна. Жэшээлхэдэ, 1957 ондо 100 эхэ хонинһоо 134 хурьга абажа, бултыень бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Бальжиевагай амжалта түйладаг шалтагаануудай нэгэниинь гэхэдэ, Ягаанай отарынхид хонидоо үбэл, хабар эртүүр хурьгалуулдаг юм.

—Үбэлдөө хонидые хурьгалуулхада харагтай һайн байһыень бодото хэрэг дээрэһээ харанхайбди. Зунай хурьгадые үбэлэйхитэй сасуулхада, үбэлэйнь задарюун томо байхаһаа гадна, ехэ нооһо үгэдэг, даарасагүй юм. Үбэлэй хурьгадые илгахада, эхэнүүдэйнь тэбээрхэдэ зохистой байдаг,—гэжэ Гарма Бальжиевна тобшохоноор хөөрэнэ. Нүхэр Бальжиева баян дүй дүршэлөө залуу хонишодтой хубаалдан, тэдэниие энэ харюусалгатай ажал хэрэгтэ һургадаг, зоригжуулдаг байна.

Энэ патриот эхэнэрэй магтаалта ажал үндэрөөр сэгнэгдэнэ. Гарма Бальжиевна совхозой дирекциин баяр баясхаланда оло дахин хүртэхэһөө гадна, жэл бүри шангуудые абадаг. Тэрэшэлэн өөрынгөө шэн зоригто, оролдосотой нэтэрүү ажалай түлөө аймагай, республикын, Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэнүүдтэ нэгэнтэ бэшэ хабаадаһан байха. Сэлэнгын аймагай Советэй депутадаар хоёр дахин һунгагдаа һэн.

Гарма Бальжиевна 53 наһатай болобошье, дааһан ажал хэрэгээ урдынхидаал адли эршэмтэй түргэнөөр дүүргэдэг зандаа.

—КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүд урма зоригыемнай улам ехээр бадаруулаа. Би таби гарабашье, совхозойнгоо ажахые, тэрэнэй гол һалбари болохо хонин ажалые

хүгжөөлгэдэ хүсэ, шадалаа үгэлсэхөөр бэлэн байнаб,—гэжэ нүхэр Бальжиева мэдүүлнэ.

Нүхэр Бальжиевагай нютагайнь ажалшад—Сэлэнгын хонинной совхозой хүдэлмэришэд, алба хаагшад, Селендумын станок бүтээлгын заводой коллектив, мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд суута хонишон Гарма Бальжиевна Бальжиевае һунгуулиин № 97 Селендумын округһоо Бурядай АССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ. Гарма Бальжиевна Бальжиевагай һунгагшадайнгаа этигэл найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулхань дамжаггүй.

Р. Балданов.

Бэлигтэй эмхидхэлшэ

Доодо Бургалтай нютаг. Эндэ Торнин аймагай үнэр баян «Улаан Бургалтай» колхоз үдэр бүри һалбаран хүгжэжэ байдаг юм. Түрүүлэгшэнь Раднай Николаевич Яковлев. Харахада халуун хүйтэниие һайса үзэһэн, дунда зэргын бэетэй, душэ гарамгай наһатай, зүгөөр хатуушаг шэгтэй хүн.

1955 ондо нүхэр Яковлев һаял энэ колхозой түрүүлэгшэ болоожо, хамтын хэрэгтэй танилсажа байгаа. Шэнэ түрүүлэгшэ тухайгаа эндэхи зон элдэбээр хөөрэлдэдэг һэн. Заримынь «Шэнэ түрүүлэгшэмнай хабагүй бүдүүрхүү хүн ха. Кабинет соогоо дахатай, шабар шабхайгаа шэрэһэн хүниие оруулнагүй» гэлсэдэг байба. Нүгөө заримань «Одоол һайн түрүүлэгшэтэй болообди, колхозымнай хүгжөөжэл шадаха хүн даа. Хэлэхэдэ хурса, ажалдаа абьяастай хүн» гэжэ байжа хэлсэдэг бэлэй.

Үнэхөөрөөшье нүхэр Яковлев шэнэ ажалайнгаа түрүүшын үдэрһөө эхилжэ ажалай журам шангаар сахидаг, хэлэн эрилтээ заабол дүүргүүлжэл һаладаг бэлэй. Түрүүшээр эндэхи зоной заримань шэнэ түрүүлэгшэтээ үгээ ойлгосодоггүй, хэлэһэн юумыень өөдэнь абажа үгэхэгүй ябадал гаргадаг һэн. Зүгөөр нүхэр Яковлев эдэ нүхэдэй хожомдонги хойрог бодолнуудыень, бирагүй зангыень оро һэегүй хобхолжо хаяхын хойноһоо эрид шууд тэмсэжэ ороо.

Уданшьегүй арад зонтоёо, ажал хүдэлмэритээ танилсажа, «Ганса хүн дайнай газар дээрэ сэрэгшэ бэшэ» гэһэн арадай аман үгын ёһоор өөрыгөө тойруулан эдэбхитэдые тон наринаар бүридхэбэ. Тиигэжэ ажал хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр хандажа байһан хүтэлбэрилэгшэд тушаалһаа сүлөөлэгдөө. Тэдэнэй орондо ажалдаа абьяастай, колхознигуудтаа хүндэтэй хүнүүд томилогдобо. Жэшээлхэдэ, юрын лэ хүдэлмэридэ ябаһан нүхэр Баинов түрүүлэгшын орлогшоор, хонинной гүүртые даажа байһан нүхэр Банзаракцаев 2-дохи комплексно бригадын бригадираар хүдэлдэг болобо. Тэрэшэлэн богонихон болзор соо колхозой 39 коммунистнууд, 20 гаран комсомолшууд мал ажал дээрэ эльгээгдээ. Тэдэнэй дунда нүхэд Лубсанов, Замбалаев хонишодоор, Сүрэн Дашеева, Дымбрыл Бадмаева һаалишадаар эльгээгдэһэп юм. Тэдэнэр түрүүшын үдэрһөө эршэмтэйгээр ажаллажа, бусадтаа жэшээ харуулжа эхилээ. Бато Лубсанов 1957 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 156, нёдондо жэл 140 хурьга абаа юм. Мүн нүхэр Замбалаевшье тиимэ амжалтануудые түйлана. Һаалишад Бадмаева Дашеева хоёр үнгэрһэн жэл үнеэн бүриһөө 1365—1403 литр һү һаагаа.

Раднай Николаевич Яковлев колхозойнгоо ажахын һалбари мал ажалдаа хамаг анхаралаа хандуулдаг заншалтай юм. Тэрэ мүнөөшье «Бургалтай нютаг адуу мал хэдышье олошоруулаа һаа, үбһэ ногоогоороо, таряа талхаараа хангажал байха нютаг даа» гэжэ хөөрэдэг. Олошоржо байһан малаа тэжээхын тула шэнэ газар элдүүрилжэ, шэмэтэ тэжээл элбэгээр таридаг болохо гэшэ эгээл шухала зорилгонь болоһон байха. Тиимэһээ нүхэр Яковлев мал ажал хүгжөөхэ шэнэ арга боломжонуудые бэдэрэн, нютагай үбгэжөөлнүүдтэй, эдэбхитэй колхозниг уудтай ходо хөөрэлдэдэг, зүбшэдэг.

Нэгэтэ иимэ хөөрэлдөөн болоо һэн.

—Радна, байза нигэбэлнай яаха гээшэб? Толгойн үбэр, Зэдын гол, Наринай адагта хэндэшье хэрэггүй хэбтэдэг элдин талатай ха юмбибди. Тэндэһээ өөдтэй үбһэншье абтадаггүй юм. Хэрбээ тэндэхи газарые хахалаад, турнепс, кукуруза гээшые тарижархёо һаа, одоол ургаха хаш. Бодожо үзэлши нүхэр?

—Зүб хэлэнэт, Мунко Цаганкунович,—гээд, «ухаантайхан лэ үбгэжөөл байнаш» гэжэ Раднай Николаевич Яковлев бодоо һэн.—Тиигээ һаа, малдаа нилээдгүй тэжээл бэлэдхэхэ аргатай болохобди, теэд байрыень яаха гээшэбибди. Модоор гэр байрануудые, дал хорёонуудые бариха гэхэдэ эндэмнай модон холо. Зөөхэ гээшэнь. Хэрбээ шулуугаар барилга хээ хада яахаб?

—Зүб даа, зүб. Манайда хабсагайн хара шулуун элбэг ха юм. Зүгөөр барилгашад хомор лэ байха, теэд тэдэшье олдоно ааб даа. Барюула, Радна, барюулжа эхилэ!

Тиигээд тэрэ хоёр энэ асуудалнуудаа партийна суглаан дээрэ табиха гэжэ шиидэбэ.

Уданшьегүй хүдэр шамбай тракторнууд шэнэ газарай хүрьһэ урбуулан үдэр һүнигүй хүнхинэлдэбэ. Ашаанай автомашинанууд архи дархи шулуу шэрээд хойшо урагшаа гүйлгэлдэдэг болобо. Тиигээдшье хүгжэлтын замай үндэһэ һуури табигдажа эхилээ.

***

Мүнөө Бургалтай нютаг дүрбэн жэлэй саада тээхидэ орходоо үнгэ шарайгаа хубилгаа, бүришье залууршоо. Тосхонуудтань үргэн үргэн үйлсэнүүдэй захаар шэнэ байшан гэрнүүд жэрылдээд, электрын гэрэлээр яларaад гоё гээшэнь. Хоёр ехэ клуб, шэнэ больница, нарайлалгын байшан, стадион, эхин, мүн долоон жэлэй һургуули, хүүгэдэй ясли тосхонииень шэмэглэнэ. Эгээл эндэһээ һабагшалан колхозой фермэ, гүүртэнүүдээр ябахада бүришье ондоо даа. Һаалиша, малшадынь һаруул һайхан байшанда һуужа, малнуудынь модо, шулуугаар барижархиһан типовой далнууд соо оруулагдашанхай. Мүнөө үедэ эндэ һаамхай үнеэдэй—2, хониной — 3, тугалай — 2 далнууд, 1000 гаран тахяагай, 100 гахайн багтаха нэжээд байранууд, орооһо таряанай нэгэ склад, 10 автомашинын байха, хүдөө ажахын техникэ заһабарилха гаражууд шулуугаар баригданхай. Тэрэшэлэн модоорһье хониной, үхэрэй хэдэн байранууд, орооһо таряанай 4 склад бодхоогдонхой юм. Иимэ ехэ барилгануудта хэды шэнээн хүсэ шадал гаргагдаа гээшэб. Теэд мал ажал хүгжөөлгын үндэһэ һуури табиха энэ ехэ хэрэгые бургалтайнхид нүхэр Яковлевай хүтэлбэри доро дүрбэхэн жэл соо дабажа гараа. Тиихынгээ хажуугаар 1824 гектар шэнэ газар элдүүрилжэ, орооһо таряа, тэжээлэй ургамалнуудые элбэгээр тарижа, баян ургаса хуряадаг болоо. Энэ ехэ хүдэлөөнэй хоорондуур эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хэгдэбэ. Урдань колхоздо 4 комплексно бригада тоологдодог һаа, мүнөө хоёр болгогдожо, ажалынь бүри урагшатайгаар ябуулагдана. Һаалиин шэнэ фермэнүүд, һайн үүлтэрэй хонидой отаранууд олоор эмхидхэгдээ. Баһа миллион гаран түхэригтэ машина, техникэ абтажа, өөһэдын 60 шахуу механизаторнуудтай болобо.

Дүрбэхэн жэл соо хонидойнь тоо 4579 толгойгоор, гахайнь — 2 дахин олошоруулагдаа. Тиихэдэ үнеэн бүриһөө һү һаалга 872 литрээр, нэгэ хонинһоо нооһо хайшалалга 840 граммаар дээшэлүүлэгдээ. Тиигэжэ колхозойнь олзо доход 920 мянганһаа 3 миллион 884 мянган түхэриг хүрэтэрөө ургаа. Энээнэй ашаар «Улаан Бургалтай» колхозойхид энэ жэлһээ эхилжэ ажалайнгаа түлөөһые сэбэр мүнгөөр абадаг болобо. Үнгэрһэн жэлэй ажалта үдэр бүхэндэ 3 түхэриг хубаагдаһан һаа, мүнөө 5 түхэриг болгогдоо. Жэшээлхэдэ, һаалишан Д-С Цыденова январь һарынгаа ажалта үдэртэ 607 түхэриг, тугалшан Ц-Е. Цыбикова 553 түхэриг, харюулгашан Б. Гармаев 534 түхэриг абаа юм.

Колхозно байдалые һайжаруулхын тула хэды бэрхэшээлнүүдые, хэды хатуу шанга сагуудые дабаха хэрэгтэйб. Энээниие өөрынгөө бэрхэ хүтэлбэрилхы дүршэлэй, аха нүхэдэйнгөө туһаламжын, Коммунистическэ партиингаа сэсэн мэргэн заабариин ашаар дабажа гараһан түрүүлэгшээ бургалтайнхид мүнөө ехээр хүндэлдэг, магтадаг, тэрээгээрээ омогорходог болонхой. Раднай Николаевич ямар даабари үгэнэб, тэрэниие заабол бэелүүлхын түлөө эндэхид үбгэ залуугүй ажалдаа хам ородог заншалтай болоо.

Эгээл тиимэһээ бургалтайнхид Раднай Николаевич Яковлевые БурАССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлээд, мартын нэгэндэ үбгэн залуугүй бултадаа дуугаа үгэхэбди гэжэ мэдүүлнэ.

М. Мункожапов.

Багшын алдар

Һурагшадай ехэ забһарлалга болоод, зүгын үүрэй хахаршаһан мэтээр хүүежэ, шааяжа байба.

—Елена Дмитриевнатай яагаад уулзахаб?—гэжэ набтархан шара басаганһаа асуухадамнай, бидэниие ута коридор соогуур дахуулан, «Учительская» гэһэн гаршагтай таһалгада туласа абаашаба.

Теэд Елена Дмитриевна тэндээшье байбагүй. Үнөөхи «газаршамнай» дахяад бидэнээ дахуулба. Уданшьегүй, бууралтажа эхилһэн үһэтэй нэгэ эхэнэрэй олон үхибүүдэй дунда байхыень обёорбобди. Елена Дмитриевна тэдэндээ юуншьеб тухай хөөрэжэ байтараа, бидэнэрые хараад, хүлисэнгеэр энсэбхилэн, хөөрөөгөө таһалба.

— Елена Дмитриевна, саашань үргэлжэлүүлыт, — гэлдэн хэдэн хүбүүд, басагад гуйба.

– Хожом, үхибүүд, хожом!—гэбэ. Хажуудаа байһан улаахан лентэтэй басаганай толгойе эльбээд, маанарые кабинедтээ асарба.

Елена Дмитриевна өөрынгөө намтарые 1932 онһоо хойшо хөөрэжэ эхилбэ. Рыбинск хотодо багшанарай техникум дүүргээд, тэрэ жэлдээ колхозой эхин һургуулиие даагшаар томилогдоһон байна.

—Түрүүшээр ехэл хүшэр байгаа һэн,—гэжэ нүхэр Зверева мүнөө хөөрэдэг.

Үхибүүдэй журам угаа һула байгаа. Хайшан гээ һаа тэдэниие һонирхуулхаб, хэшээл яагаад юрэ бусаар эмхидхэхэб гэһэн асуудалнууд гараһан юм.

Түбхын түрүүндэ библиотекэ эмхидхэжэ захалба. Хэдэн хоног, неделиин үнгэрхэдэ, бэе бэедээ дадаад, уран һайханай кружогто сугларан, зүжэг наада бэлдэжэ, зугаа дуунуудые сээжэлдэжэ эхилээ, бэлэй. Елена Дмитриевна үхибүүдтэ һонирхолтой шэнэ үльгэр, онтохон, гү, али рассказуудые уншажа үгэдэг болобо. «Красное знамя» колхозой һурагшад уданшьегүй журамтай болоод, «һураһан—далай, һураагүй—балай» гэдэг арадай аман үгын үнэн зүбые өөһэдын дүршэл дээрэһээ ойлгобо. Тэдэнэй түрэлхидшье һургуулида туһалдаг болоһон юм.

Елена Дмитриевна 1934 ондо Иваново хото эльгээгдээ бэлэй. Тэндэ үдэрынь ажаллаад, үдэшэндөө багшанарай институдта һурадаг байгаа. 1936 ондо Улан-Удэ ерэһэн, 1951 онһоо ПВЗ-гэй һургуулинуудта багшалһан байха.

Багшын ажал—бэлэхэн хэр бэшэ юм. Эрдэм мэргэжэлэй ж жуугаар зааха шадабариһаа зах лаад, арга дүрыень абаха хэрэгт байдаг. Гэхын дашарамда, ухаан һүбэлгэн хүн удааншье болон онол оншыень олоодхидог даа. Ел на Дмитриевна тиимэл хүн бай һурагша бүхэнэй һайн ш нар гү, али дут дундыень табан ху гандаал адляар н нин мэдэдэг боло Комаров гэжэ х бүүнэй зан абар ень заһахын ту тон ехээр оролдо юм. Энэ хүбүүе х мүүжүүлхэдээ т рээнтэй өөртэй хөөрэлдэхэһөө га на, олон удаа гэр тэнь ошожо үзэ эхэтэйнь ярилда ойлгуулха ушар радаг байгаа. Юр дэб гэхэдэ: Комар бусадтай үсэрэлд хэһөө гадна, һургу лидаа ошохом гэж гэртэһээ гараһа аад, ондоо тээгүүр бүхэли үдэрт зайгуултажа арилшадаг байга. Харин түрэлхидынь хүбүүмнай һур жа ябана гээд, һанаа амархан һу даг байба. Елена Дмитриевна сове скэ педагогикын арга метод шад мараар хэрэглэжэ, тэрэ хүбүүе һу гахадаа бэрхэ журам һайнтай х болгон хүмүүжүүлээ юм гээд суг хүдэлдэг нүхэдынь, һурагшада түрэлхид магтадаг.

Багшанар гээшэмнай хүниие х болгохын тулада угаа ехэ баата шалгa үдэр бүри гаргажал байд зон ха юм даа!

Орон соохи олон мянга, түм багшанарай нэгэн болохо нүх Зверева хэды шэнээн комаровууд зүб харгыда оруулаа гээшэб. Х олон эдиршүүлые коммунизм ба гуулалсаха ерээдүйн баатарну болгон хүмүүжүүлнэ гээшэб! Мү Е. Д. Зверевагай нэрэ дээрэ х хаанаһаа—Москваһаа, Новосиб скһээ, Томскһоо, Эрхүүһээ—бэш гүүд ерэжэл байдаг. Елена Д триевнада заалгаһан олон зал шуул—студентнэр, инженерну технигүүд, лётчигууд,—агрономуу зоотехнигүүд, һаалишад, хонишо механизаторнууд тэдэ бэшэгүүд д тороо хүндэтэ багшадаа баяр х гэн, мэндээ мэдүүлжэ байдаг.

***

ПВЗ-гэй ажалшад һунгуулиин № 14 Комсомольско округһоо Бур дай АССР-эй Верховно Советэй д путадта кандидат болгожо Еле Дмитриевна Зверевае дэбжүүлэ мартын 1-дэ дуугаа үгэхэеэ байна

Болод Петооно

Кандидадуудтаяа уулзаба

Һаяхан Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай һургагшад болон студентнүүд Бур АССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат нүхэр Г. Затеевatай, Улан-Удын горсоветэй депута та кандидат КПСС-эй обкомой гэдэхи секретарь нүхэр А. У. Ха ловтай, райсоветэй депутадта ка дидадуудтай уулзаба.

Эрхим хүнүүдээ һунгая

(ДУУН)

Цэдэн Галсанов

Аажам ехэ Россиин
Альган дээрэ дэгжэһэн,
Агуухэ партиин
Анхарал дээрэ хүгжэһэн
Сэльгээ Бурят ором
Шэмэг һайхаар үнгэтэнэ.
Шэнэ Хуулиин дуугаар
Шэлэдэг хүнүүдээ һунгана.
Үлзы һайхан Гимнэһээ
Үрэ зүрхэмнай хүдэлнэ.
Үнэн сэхэ Хуулиин
Үзэг бүхэниинь зэдэлнэ.
Дуулим Бурят ором
Дуутай һайхаар сэнгэнэ.
Энхэ Хуулиин дуугаар
Эрхим хүнүүдээ һунгана.
Саян үндэр уулын
Сахюур шулуун яларна.
Сэлгеэн Байгал дээгүүр
Сэгээн галнууд толорно.
Солгёо Бурят ором
Соло дуудан магтана.
Совет Хуулиин дуугаар
Суута хүнүүдээ һунгана.

Түрүү зэргэдэ жагсагша

Тээгдэ тосхонһоо холо бэшэ, арбаад тойрон модоной газарта юм. Ой тужа соогуур могойтон хотирһон харгы зубшан табилуулһаар ябатар уданшьегүй Хүрьбын голой Дээдэ Нугын заха үзүүр бүүр-түүр харагдаха байха. Алишье зүгһөө гэлтэгүй, шүбэгэ оройтой орьёл хадануудта хабшуулагдаһан энэ нютаг баян дэлгэршье, мал ажал эрхилхэдэ һүрхэй таатайшье гэжэ абаһаар лэ һанахаар. Теэдшье һалхи һэбшээгүй, уһа саһаар элбэг, Сагаан хадын халзан майлатай дээрэһээнь Хүрьбын малшад энэ нугые үнихэнэй дурлаһаншье байжа болоо ха. Таамагшалжа яалайб, зүгөөр эгээл эндэ Хориин совхозой табадахи фермын һаалиин гүүртэ түбхинэнхэй юм.

Һайхан даа мүнөөнэй Дээдэ Нуга нютаг. Илангаяа эдэ үдэрнүүдтэ түрэл партиингаа XXI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон, урма баяраар дүүрэн малшадыень, тэдэнэй урагшатай ажал хэрэгыень харахада бүришье һайхан. Юу хэлэхэб, XXI-дэгээр съездын сасаруулһан толотомо гэрэл ой тайгын голдо төөриһэн Дээдэ Нугыншье ажалшадые шэнэ амжалтада, шэнэ илалтада зоригжуулан уряална ха юм. Эндэхи һаалишан гү, али тугалшан—хэниишье гэлтэгүй нэгэл хүсэл эрмэлзэлгэтэй. Энээн тухай үхэр адуулжа ябаһанаа ерэһэн Сандак Шагжиев иигэжэ хөөрэнэ:

—Только XXI съезд, тэрэнэй тогтоол дүүргэхэбди. Энээнһээ ондоо ямар хэрэг байхаб!

Эбтэй эетэй малшадай нэгэн бүлэ—Дулсан Зандараева, Балма Ракшаева болон бусадтай хөөрэлдэһөөр байтарнай үдэшын боро хараан эхилэнтэн байба. Эгээл иимэ боро хараанай боложо байхада, дүрбэн жэлэй саада тээ, Дээдэ Нугын малшадтай уулзаһан байбабди.

...1955 он. Үбэлэй һаари хүйтэнэй үе. Баруун үндэрэй ёрбогор-сорбогор шэлын саагуур толо татуулһаар улаан шаргал наран хорогдожо, Дээдэ Нугын голдо бүдэг-бадаг боложо эхилнэ. Эндэ тэндэ үнеэдэй мөөрэлдөөн, һаалишадай «һаа», «һэшэ!» гэлдэхэ абяан үдэшын дуулимхан байдалые дахяад һэргээдхинэ. Ажалай энэ хүгжэм доро, сэлгеэхэн Хүрьбэдөө суудa гаража байһан һаалишан Цыбикмид Бардуевна Холхоноватай уулзаа һэмди. Түбшэн даруу зантай, гуша гарамгай энэ нүхэрнай олон юумэ шашадаггүй, «хүдэлмэридэ хүдэржэһэн, ажалда атаржаһан» хүн гэжэ абаһаар тухайлхаар байгаа һэн.

— Партиин ЦК-гэй январиин Пленумэй тогтоолдо харюу болгон ямар зорилго урдаа табинат?—гээд асуухадамнай:

—Һү ехээр һааха юм аабзаб. Нёдондонойхиһоо гурба-дүрбэн зуугаар дээшэлүүлхэ һанаатайлби, — гэжэ үгэ бүхэнөө шэбшэжэ байгаад намдууханаар дуугараа һэн.

Парти, правительствын табиһан зорилгые дүүргэлсэлгэдэ хамсыгаа шуужа ороһон Цыбикмид Бардуевна хоёр мянган литртэ шахатар һү һааха горьтойхон уялга тиихэдэ абаһан байгаа. Арга боломжонуудаа хэршье бодожо үзэһэн байгаа һаа, хайшан гээд, ямар аргаар энээнээ хүсэлдүүлхэб гэжэ нүхэр Холхонова һанаата болодог һэн. Бага балшар байхаһаа хойшо адуу малда эльгээ татадаг, 15 наһатайһаа мал ажал дээрэ хүдэлбэшье, нэн түрүүн мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ ойлгодог байгаа. Тиигэжэ гурбан жэлэй агро-зоотехническэ кур-

сада һуража, эбэртэ бодо малай талаар хүдөө ажахын мастерай нэрэ зэргэтэй болоһон юм. Баян дүршэлтэй, эрдэмтэй болоходоо, үүсхэл эдэбхи ехэтэй Цыбикмид Бардуевна нютагтаа эгээл түрүүлэн тугалнуудые эхэһээнь таһалаад түлжүүлхэ арга хэрэглээ һэн. Үбэлэй сагта үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлһэн байна.

Тэрэ үедэ нүхэр Холхонова тухай нютагаархиниинь иигэжэ хэлсэдэг болоо һэн гэхэ: «һанаһан хэрэгээ орхихогүй, һарбайһан гараа татахагүй хүн даа». Нээрээшье, хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг, абаһан уялгаяа дүүргэдэг байһыень ажахын 1955 он харуулаа һэн. Тэрэ жэлдэ Цыбикмид Бардуевна үнеэн бүриһөө 1848 килограмм һү һаажа, хүдөө ажахын аймагай, республикын болон Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаһан, үнэтэ шанда хүртэһэн, КПСС-эй обкомой, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй болон РСФСР-эй, республикын Верховно Советүүдэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан байна.

1956 он. Үбһэ тэжээл багашагаар абтажа, илангаяа малай үбэлжэлгэ гайтайхан байдалда үнгэрөө һэн. Теэд бэрхэшээлнүүдһээ айдаггүй, зориһондоо хүрэдэг аймагай Советэй депутат нүхэр Холхонова түрүүтэй Дээдэ Нугын малшад һү һаалияа багадхангүй, үнеэдэйнгээ эдеэлүүлгэ, харууһые али болохоор һайжаруулжа шадаһан байгаа. Бүгэдэ һаалишадай энэ халуун тэмсэл соогуур мүн лэ Цыбикмид Бардуевна шалгараһан байна. Тэрэнэй ажалай дэбтэртэ 2101,5 тоо бэшэгдээ һэн. Энэмнай жэл соо үнеэн бүхэнһөө һаагдаһан тэды шэнээн литр һүн гээшэ. Зүгөөр Дээдэ Хүрьбын түүхэдэ иимэ ехээр һү һааһан ушар үзэгдөөгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. 1957 он. Хүн бүхэндэ хүртэхэ мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгөөр США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн хүдэлөөн үргэн далайсатайгаар орон доторнай дэлгэржэ байба. Суута һаалишан ниитын ажабайдалда хабаадалсахатаяа хамта, бэлиг шадабаряа дэлгээн, нүхэдөө ажалайнгаа онол аргада һурган, бүри ехэ амжалта түйлахын түлөө тэмсэжэ ороо һэн. Удангүй бэеынгээ муудабашье, эсэхэ сусахые мартажа, юһэ һарын гасаа соо даажа байһан үнеэн бүриһөө 1809 литр һү һаагаад бай раа совхозой дирекциин захира таар тугалшанай ажалда оро юм.

1958 он. Түрүү һаалишамнай т гал харууһалхадаашье эрхэбэ эрхимүүдэй эрхим гэһэн солоёо а даагүй, нэгэшье тугал гарзалан тэдэнэй тус бүриин амидын шэгн риие сүүдхэдээ 500 грамм үлүү гээр нэмээжэ байгаа.

1959 он—долоон жэлэй түрүүш жэл. Хүдөө ажахыгаа эрид хур наар дэбжээхэ тухай КПСС-эй Х съездын түүхэтэ шиидхэбэри аба байхада Цыбикмид Бардуевна Хо хонова һөөргөө һаалишан болож бүгэдэарадай тэмсэлэй түрүүш зэргэдэ жагсаад, үнеэн бүхэн 2200 литр һү һааха гэһэн уря гараһан байна.

— Манайшье Цыбикмид хэлэ нээл абаха байха,—гэжэ ферм эрхилэгшэ нүхэр Ванчинов энэ у гыень батадхан, түрүү һаалишан магтана.

Дээдэ Хүрьбын һунгуулиин окр гой һунгагшад нүхэр Холхоно Бурядай АССР-эй Верховно Со дэй депутадта кандидадаар д жүүлхэдээ тэрэниие ажал хэр гээрнь, ниитын ажал-ябуулгаар һайн мэдэхэ байһандаа өөһэдын үндэр этигэл найдабариие мэдүү һэн юм. Манай орон дотор ни этигэл найдабарида имагтал па тиин, бухы арадай агуухэ хэрэг үнэн сэхээр алба хэдэг, шэн зори то ажалаараа Эхэ оронойнгоо һа баран мандахын түлөө тэмсэдэг т нүүд хүртэдэг бшуу. Тиимэ хүн дэй нэгэн Цыбикмид Бардуев Холхонова мүн болоно.

С. Бильчиров.

КПСС-эй XXI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ АРАД ЗОНДОО ҮРГЭНӨӨР ТАЙЛБАРИЛАН ОЙЛГУУЛАЯ!

★

Съездын делегадтай уулзалга

ПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI дын делегат, Бурядай АССР-эй истрнүүдэй Соведэй Түрүүлэг- В. Р. Филиппов зооветеринарна итудай студентнэр болон баг- артай һаяхан уулзажа, партиин дын дүнгүүд, түүхэтэ шиидхэ- нүүд тухай ехэ һонирхолтой элдөө хэбэ. Элидхэлшэ долоон эй туршада бэелүүлэгдэхэ рес- икын түсэлүүд тухай хөөрэжэ . Мүн олон асуудалда харюуса- байна.

Н. Дугаров.

Малшадай дунда агитаторнууд хүдэлмэри ябуулна

Манай колхоз үнгэрһэн 1958 бүри эртэ намар малайнгаа жэлгын бэлэдхэл гүйсэд дүүр- һэн.

хэдэ колхозой эбэртэ малай , № 2 фермэнүүдээр тэжээл уулха, уһа бүлеэдхэхэ түхеэ- энүүд тодхоогдожо, дүүжэн гэхэ мэтэ хуу бэлэн болгог- ж байгаа.

Мүн үбэлжэлгын үедэ малшадай а эмхидхэлэй болон политиче- хүдэлмэри ябуулхаар хэдэн унистнууд агитаторнуудаар то- огдоо һэн.

дэхи агитаторнууд мүнөө СС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съез- материалнуудаар малшадай а һонирхолтой хөөрэлдөөнүү- үнгэргэнэ. Ойлгууламжын хү- эридэ Улаан-Ярай библиоте- даагша нүхэр И. Клюкина, баг- ар нүхэд Л. Ажитова, Ю. Ши- а гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаа- , мүнөө тус тустаа 10 гаран элдөөнүүдые үнгэргэнхэй. Мүн эр ханын газетэ, «дайшалхы аһа» гаргалсана.

ртиин XXI съездын түүхэтэ хэбэринүүдээр зоригжоһон фермын һаалишад П. Орлова, Жилина, А. Орлова, П. Изюрь- Н. Жилина, В. Белоусова, Неверова гэгшэд байгша ондо бүриһөө 2100—2200 литрһээ э һү һааха уялга абаад ажал- а байна.

М. Оскорбин,
Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь.

онинoop хөөрэжэ үгэнэ

ПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр С. Хрущевой хэһэн элидхэл бо- съездын бусад документнүүдые шадта хэлэжэ ойлгуулха гээ- агитатор бүхэнэй нэрэ хүндын р болоно. Энээн тушаа Бур- союзай партийна эхин органи- ар томилогдоһон 64 наһатай унист, пенсионер агитатор рий Хаимович Калиновский дта эрхим һайн жэшээ харуул-

хэр Калиновский даалгагдаһан -Удын Энгельсын нэрэмжэтэ эдэхи участогайнгаа хүн зонтой элдэхэдөө тэрээндээ уридшалан аар бэлдэдэг заншалтай юм.

Мүнөө агитатор Калиновский ескэ һунгуулиин системэ, мү- эй уласхоорондын байдал, дын материалнуудаар һунгаг- таяа хэдэн һонирхолтой хөө- өөнүүдые үнгэргөөд байна.

хэдээ нютагайнгаа жэшээ дээ- долоон жэлэй түсэбөөр манай убликада ямар барилга хэгдэ- бүтээгдэхэ байһаниие ойлгосо- оор хэлэжэ үгэнэ. Нүхэр Кали- ские манай хүндэтэй, шадамар атор юм гэжэ участогайнь шад нүхэд Гордеев, Касенков, онова гэгшэд магтан хэлсэдэг. ус участогай бүхы һунгагшад тын 1-дэ коммунистнууд болон йнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй ндидадуудай түлөө дуугаа үгэ- р бэлэн.

Д. Колмаков.

Агитаторнуудай семинар

хан Зэдын аймагай XX парт- дын нэрэмжэтэ колхозой Доодо эйн һунгуулиин участогай пунктда агитаторнуудай семи- үнгэргэгдөө. Зэдын сельскэ Со- эй түрүүлэгшэ нүхэр Нидаков, СФСР-эй, Бурядай АССР-эй Вер- но Соведүүдтэ болон нютагай едүүдтэ һунгалтын бэлэдхэлэй , агитаторнуудай зорилго- » гэһэн элидхэл хэжэ, ойлгуу- жын хүдэлмэридэ бии байһан үү дутагдалнуудые тэмдэглэһэн йна.

Мүн агитаторнууд Д. Тумуров, Шарапов гэгшэд илангаяа холын ара дээгүүр политическэ хүдэлмэ- ри үшөө һулаар ябуулагдажа байһаниие онсо тэмдэглээ.

Б. Чагдуров.

★ ★

Баргажанай аймагай Үүрэг тосхондохи һунгалтын участогай агитпункт соо. Эндэ шэнэ газетэ, журналнууд ходо байдаг. Һунгагшад шатар, даамаар- шье наадаха аргатай. Лекци, хөөрэлдөөнүүд болодог юм.

А. Мантаввай фото.

Һунгалтада бэлэн

Мартын 1-дэ РСФСР-эй, Бурядай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын үдэрые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула Улан-Удын һунгуулиин № 9 участогай комисси нилээд ехэ эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Энэ участогай агитпункт һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри тусхай түсэбэй ёһоор эмхидхэнэ. Агитпунктые даагшаар КПСС-эй үнинэй гэшүүн, политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй нүхэр Г. К. Холщебников томилогдоһон байгаа. Тэрэнэй үүсхэлээр агитпунктда олон лекци, элидхэл уншагдаа. Жэшээнь, «КПСС-эй XXI съезд—коммунизм байгуулагшадай съезд», «Советскэ һунгуулиин системэ тухай», «Долоон жэлэй түсэбэй уласхоорондын удхашанар», «Советскэ Конституци—дэлхэй дээрэ эгээл демократическа конституци мүн» гэхэ болон бусад темэнүүдээр лекцинүүд болоһон байна. Мүн агитпунктда агитаторнуудай 3 семинар болобо.

Агитпунктын ябуулжа байһан хүдэлмэри һайн үрэ дүн харуулна. Участогай 1300-аад һунгагшад февралиин 10-най үеэр өөһэдынгөө списогүүдэй зүб байһаниие шалгажа бултадаа дүүргэһэн байна.

Һунгуулиин участогта һунгагшадай дуугаа үгэхэ тусгаар 4 таһалганууд мүнөө бэлэн болгогдонхой.

Д. Шагдуров.

Библиотекарь—агитатор

Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Барагхан тосхондо хүдөөгэй библиотекэ бии юм. Тэрээниие БурАССР-эй культурын габьяата ажал-ябуулагша нүхэр Радна Ешонович Ешонов даадаг. Барагханай библиотекэ мүнөө һайнаар хүдэлнэ. Түрүүшын үдэрнүүдтэ шэнэ библиотекарьтэ зарим тэды бэрхэшээл тохёолдодог һэн. Ном абажа уншагшад үсөөн, библиотекэ соонишье эмхи гуримгүй, гэр байрань задагай байгаа.

Тиимэһээ нүхэр Ешонов нэн түрүүн эмхидхэлэй хүдэлмэри һайса ябуулаа. Тэрэнэй ашаар библиотекын уншагшад хараа байса олошоржо, мүнөө үедэ 400 шахуу болонхой. Колхозой дархан Очиров Цыбикжаб һүүлэй нэгэ һарын туршада 10 ном абажа уншаба. Колхознигууд Гомбоев Малахан, Жамьянов Климент элдэб һонин номуудые уншаха дуратай юм. Мүн Будаев Мүнхэ, Аханаев Очир, Дампилон Бадма болон бусад эдэбхитэй уншагшад болонхой. Ном олоор уншадаг хүнүүд үдэр бүри олошоржо байдаг.

Колхознигуудай эрилтые гүйсэд хангаха гэжэ энэ библиотекарь оролдодог. Ямар ном уншаха хэрэгтэйб гэжэ тэдээндэ ойлгуулдаг, шэнэ номуудай удхые богонихоноор хэлэжэ үгэдэг.

Радна Ешонович холын фермэ, бригадануудта номуудые эльгээжэ байдаг. Дүрбэн нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэнхэй.

Ажахын шухала кампаниин үедэ нүхэр Ешонов колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулалсадаг, газетэ, журналнуудые уншажа үгэдэг, колхозой партийна организациин эрхим агитаторнуудай нэгэн юм. Болохоёо байгаа һунгалтые угтуулан, тэрэнэй дүримтэй һунгагшадые танилсуулна, хөөрэлдөө эмхидхэнэ.

Радна Ешоновичые колхознигууд хүндэлжэ, **библиотекарь-агитаторнай** гэжэ нэрлэдэг.

О. Намжилон.

Яруунынхидай кандидадууд

Коммунистическэ партиингаа XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр урмашан зоригжоһон аймагай ажалшад РСФСР-эй, Бурядай республикын Верховно Соведүүдэй, мүн нютагай Соведүүдэй һунгалтада эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байна. Ажал дээрээ шалгарһан эрхим хүбүүд, басагадаа Верховно Соведэй, нютагай Соведүүдэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлээ.

Аймагай болон сомоной Соведүүдэй депутадта кандидадууд болгогдон дэбжүүлэгдэһэн зарим хүнүүд тухай эндэ хэлэгдэхэнь.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ НЭГЭН

Февраль һарын гараһаар дошхон хүйтэнэй амин бишыхашье буураагүй, харин үдэр бүри хорон һалхяар үлеэжэ, саһа бордоһоор шэдэнэ. Үдэшэ, үглөөнь жабарлаад, үдэртөө игаахаар болоһон аад, хуудам талада хони бэлшээхын аргагүй байба.

Энэ үеэр Дарима Цыбиковагай даадаг Зүүн Толгойн отарада хурьгад олоороо адхаржа, хонишод тухагүй ажаллана. 314 эхэ хониһоо 338 хурьган абтаад, үшөөл хурьгалһаар.

Отарын хонишод һүни бүри хонидоо ээлжэлэн эрьежэ, һахижа түрүүлээд, хурьгыень абаха, хүхүүлхэ, үдэртөө хонидые эдеэлүүлхэ ажалтай.

—Заримдаа хони хурьгаяа эрьежэ, үдэшэ гараад үглөөгүүр гэр гэртээ бусаха саг али олон ушараа юм бэзэ. Теэд хурьгаднайл булта бүрин бүтэн хадаа хамаагүй. Ябаһанаймнай урма яһала бии даа,—гэжэ урин шарайтай эхэнэр дарууханаар дуугараад, залуу хонишо басагадайнгаа шуран бэрхэ шударгы оролдосотойе магтана. Нээрээшье Цырендулма Нимаева Цырендулма Жалсанова хоёр түрүүшынхеэ хони түрүүлһэн аад, ажалдаа шумууһан бэрхэ, малда дүйтэй һэн тулада ахалагша хонишон Дарима Зодбоевна Цыбиковагай жэшээгээр 84—90 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Мүн хэды хонидынь эхирлэнхэй. Жэлбэгүйгөөр түрэһэн, эхирлэһэн хонидой хурьгадые гараар тэжээжэ түлжүүлнэ.

Иигэжэ нүхэр Цыбикова сугтаа ажаллаһан, илангаяа залуу хонишодто өөрынгөө ажалай дүй дүршэл дамжуулан үгэдэг, ажал хэрэгыень али болохоор дэмжэдэг юм. Энэмнай «Улаан Туяа» колхозой түрүүшүүлэй нэгэн — эрхимээр ажалладаг хонишон гээшэ.

Тиимэл хадань, энэ колхозой гэшүүд олоной дундаһаа шэлэжэ, нэрэ солыень дурдан, нэгэн дуугаар Нарһатын сельсоведэй депутадта кандидат болгожо хоёрдохёо дэбжүүлээ.

Дарима Цыбикова—колхозойнгоо мал ажалда нилээд үнихэнэй ябажа, дүй дүршэлтэйшье болоһон, ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр хандадаг хүн. Үнгэрэгшэ жэлдэ отарынь 593 толгой эхэ хониһоо 590 хурьган абтаһан, өөрынь харууһалдаг 160 эхэ хониһоо 185 хурьган абтажа түлжүүлэгдэһэн байна.

Отарадань түл абалга гарзагүйгөөр үнгэргэгдэжэ, хонидой хүшэ шадал һулараагүй ондо орожо байнхай.

—Мүнөө жэлэйхи бэрхэтэй үбэлжэлгэ байгаа,—гээд отарын хонишод хөөрэнэ. Нээрээшье эндэ намар эртэ байрын саһан ехээр унажа, хамаг бэлшээри, таряанай узуур хүр хүнгэрэгтэ дарагдашаһан, колхозынь үбһэ тэжээл урданайхиһаа багаар бэлдэһэн байгаа. Тиигэбэшье Зүүн Толгойн хонишод оролдоһоной ашаар гарза гайгүй үбэлжэжэ, мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 120 хурьга абаха, хонин бүриин 3,5 килограмм нооһо хайшалха уялгаяа дүүргэхээр эрмэлзэн ажаллана.

—Партиин XXI съездын шиидхэбэритэй танилсаад, улам һайнаар ажаллажа, колхозойнгоо хонин һүрэгые хоёр—гурба дахин олон болгохоор шиидэнхэйбди,—гэжэ Дарима Зодбоевна Цыбикова хөөрэнэ.

Энэ юрын малша эхэнэрэй улад зонойнгоо үндэр найдабариие амжалтатай ажалаараа харюулхань дамжаггүй.

АХАЛАГША ҺААЛИШАН

«Путь социализма» колхозой гэшүүд аймагай Соведэй депутадта кандидадаар колхозойнгоо түрүүлэгшэ Марханай Бадмаевич Цыдыповые, тиихэдэ сомоной Соведэй депутадта кандидадууд болгожо Хулһатын отарын түрүү хонишон Норжомо Дондокова, Ашын гүүртын ахалагша һаалишан Цыжип Гармаева болон бусад эрхимүүдээ дэбжүүлэнхэй.

Нютаг зонойнгоо этигэл найдабарида хүртэһэн Цыжип Гармаева ажалша бүлэ дотор урган хүмүүжэжэд, мүнөө артель дотороо эрхим һаалишан гэлсүүлнэ. Бүри гүлмэр залууһаа һаалишан болоһоор хамтын мал харалсан, шадамар бэрхээр һураад, мүнөө үнинэй һаалишадһаа нэгэшье дутуугүйгөөр ажалладаг болонхой.

Түрэл партиингаа XXI съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы гүүртээрээ үнеэн бүриин 1670, өөрөө 1800 литр һү һааха уялга абаа һэн. Тэрэнээ Ашын гүүртын һаалишад нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ. Ахалагша һаалишан Цыжип Гармаева 1879 литр, һаалишад Цырэндулма Жигжитова, Цыренханда Доржиева, Дулмажап Цэдэн-Ешеева болон бусад 1636—1740 литр һү үнеэн бүриһөө һаагаа.

Эдэнэр коммунистическэ ажалай гүүртын нэрэ зэргэтэй болохо гээд, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхые уряалжа, Намсалма Бадмаевагай даадаг Шэлын гүүртынхидтэй мүрысэнхэй.

—Бидэнэр мүнөө жэл үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялгатайбди. Тэрэнээ үлүүлэн дүүргэжэ, долоон жэлэй асари ехэ түсэб бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхабди,—гэжэ һаалишан Цыжип Гармаева мэдүүлнэ.

Һаалишан Цыжип Гармаевагай ажалша бэрхые, үнэн сэхые мэдэдэг нютагаархиниинь Комсомольско сельсоведэй депутадта кандидат болгожо зүб лэ дэбжүүлээ.

Ц. Дандаров.

Артистнар хүдөө гараба

Бурят драмын театрын хэдэн артистнар һунгалтын үедэ Хэжэнгын Яруунын, Хориин, Заиграйн аймагуудай колхоз, совхозуудаар ябажа, тэндэхи ажалшадта хитад арадай драматург Цао Юйгэй «Тайфун» гэжэ драма харуулхаяа гараба. Энээндэ РСФСР-эй габьяата артистка М. Степанова, Бурядай АССР-эй арадай артистка Ю. Шангина, Бурядай АССР-эй габьяата артистнар П. Николаев, Г. Лосев. Д. Дондоков болон бусад оролсоно.

Б. Дугарова.

Эбдэршэгүй бата нэгэдэл

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездтэй һунгалтада бэлэдхэл тудалдаа. Съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд, тэндэ баталагдаһан СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбэй даабарита тоонууд олониитын ажалай үүсхэл эдэбхи бадаруулба. Манай республикын предприятинууд, колхозууд, совхозууд, РТС болон эмхи зургаануудһаа кандидадуудые дэбжүүлһэн суглаанууд совет арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэлые дахяад харуулба.

Манай парти энэ һунгалтада партийнабэшэ ажалшадтай хамта бэлдэжэ, угтажа байна. Иимэ гайхамшаг нэгэдэл совет социалистическэ байгуулалтаһаа эшэ абажа манданхай. Энэмнай арад зон парти хоёрой хоорондохи холбоо барисаагаар батажаһан нэгэдэл болоно. Эгээл тиимэһээ Коммунистическэ партимнай хүндэтэй, хүсэтэй байдаг бшуу.

Манай орондо социализмын илаһанай ашаар Коммунистическэ парти арад зон хоёрой нэгэдэл бүри ехээр бүхэжөө. Ангиин зүрилдөөгүй манай ороной хүдэлмэришэд, таряашад болон интеллигенциин хани барисаан улам улам батажана. Энээнэй үндэһөөр СССР-эй арадуудай хани барисаан, морально-политическэ нэгэдэл, советскэ патриотизм гэхэ зэргын хүгжөөгшэ хүсэнүүд хүсэлдэн бүрилдэһэн байна. Тэрээнһээ уламжалжа, коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэл Соведүүдые һунгаха гүрэн түрын удхата хэрэгэй үндэһэ һуури нь болодог юм.

Коммунистическэ партиин удардалга доро ябажа, совет араднай коммунизм байгуулха хэрэгтэй гайхамшаг илалта, амжалта туйлана. 1913 онойхитой сасуулбал, бүтээгдэн гаргагдадаг промышленна продукциин хэмжээн 36 дахин нэмээ, тэрэ тоодо үйлэдбэриин хэрэгсэл—83 дахин ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болоо. Мүнөө СССР-най промышленна үйлэдбэриингөө хэмжээгээр Европодо нэгэдэхи, дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлнэ.

Мүн хүдөө ажахышье урагшаа ехээр дабшаһан байна. Совет арадай байдал жэл бүри улам һайжарна. Манай орондо наука болон культура угаа ехээр һалбаран хүгжөө. Түби дэлхэйе тойрон ниидэлэг хэмэл одонуудые, мүн космическа ракетые замбуулин худар дэгдээһэн ушар совет наука, техникын гайхамшаг илалта болоно.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб оронойнгоо экономико, культурые дэбжээхэ, арадай байдалые улам һайжаруулха, коммунистическэ общество үргэн далайсатайгаар байгуулха түсэб мүн.

Манай ороной арадуудай агуу ехэ бүлын тэгшэ эрхэтэ гэшүүн болоһон бурят арадай байдал Совет засагай жэлнүүдтэ танигдашагүй болотороо хубилаа. Бурят орон эгээл гээгдэнги хизаар байһанаа, мүнөөнэй индустритай, хүгжэнги, түрүү автономно республикануудай нэгэн болоо. Республикын промышленность хурдан түргэнөөр хүгжэнэ. 1955 онойхитой сасуулбал, промышленностиин бүтээн гаргадаг продукциин хэмжээн 1958 ондо 21 процентээр нэмээ. Мүн хүдөө нютагуудай ажалшад ехэ амжалта туйлажа байна. 1953 онһоо 1958 он болотор һү һаали 2,4 дахин, нооһон—2,4 дахин, үндэгэн—1,5 дахин ехээр абтаа. Энэ долоон жэл соо Бурядай АССР-эй экономикые хүгжөөхэ бүри ехэ арга боломжо элирүүлэгдэнхэй.

Үнгэрэгшэ долоон жэлтэй сасуулбал, капитальна барилгада мүнгэ һомололго энэ 7 жэл соо 3,1 дахин нэмэхэ байна. Промышленна хэдэ хэдэн предприятинууд: Кяхтын силлиманидай рудник, целлюлозно-саарһанай (Брянск) комбинат, резино-техническэ хэрэгсэл гаргадаг завод, Галуута-Нуурай ГРЭС, Сэлэнгын ТЭЦ баригдаха. Совнархозой харьяата хүнгэн промышленность мүн лэ ехээр хүгжөөгдэхэ байна. Гэр байрын барилга үргэнөөр эрхилэгдэхэ юм. Хамта дээрээ 150 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд баригдаха.

Республикын хүдөө ажахы үшөө ехээр хүгжөөгдэхэ арга боломжотой. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 1959 ондо таряа талхан 1,3 дахин, бүдүүн тэжээл—2,2 дахин, һүн — 1,4 дахин, нооһон—1,3 дахин, үндэгэн—2,4 дахин ехээр абтаха юм.

Коммунистическэ партиин ашаар лэ совет арадай ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлаһаниинь элитэ. Арад түмэнэй аша туһада айхабтар ехээр оролдодог хадань, хамаг зон Коммунистическэ партидаа хизааргүй дуратай, үнэн зүрхэнһөө шүтэдэг юм.

Манай республикын ажалшад России Федерациин, Бурядай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ, нютагай Соведүүдтэ эрхим хүнүүдээ дэбжүүлээ гэбэл: хүдэлмэришэдэй, колхозно таряашадай алба хаагшадай олон түлөөлэгшэд, партийна, советскэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэд депутадта кандидадууд болонхой. Үрэмдэдэг станогой машинист Василий Григорьевич Шульгин, Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой хонишон Цыпилма Аюшеевна Аюшеева, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Доржи Цыремпилович Цыремпилон, КПСС-эй обкомой секретарь Василий Иванович Дубровский РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд болгогдон дэбжүүлэгдээ.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар зуу гаран эрхим хүбүүд, басагадай дэбжүүлэгдэһэниинь элитэ. Мүн нютагай Соведүүдтэ нилээдгүй олон депутадууд һунгагдаха байна. Тэдэнэй дунда хүдөө ажахын, промышленностиин түрүүшүүл олон. Эдэнэр бултадаа Коммунистическэ партиин хүмүүжүүлһэн, коммунизмын хэрэгтэ хүсэ шадалаа гамнахагүй түрүү хүнүүд, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй кандидадууд мүн. Манай республикын һунгагшад бүгэдөөрэн эдэ хүнүүдтээ үндэр дуугаа үгэхэнь лабтай.

Б. Баймин.

Курскын тоололгын машинануудай завод тоо бодолго хэхэ ВММ-2 маркын шэнэ машина бүтээжэ гаргаа. Зураг дээрэ: заводой главна инженер А. Н. Ермолаев (баруун гарһаа), тоололгын машиные тааруулан табидаг механик А. С. Артемов ВММ-2 маркын тоололгын автомадые тааруулан табижа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Тобшо дохёо

✦ **Эмгүй аптекэ.** Үльдиргын сомоной (Ярууна) дэргэдэ участково больница байгуулагдаһаар үнинэй. Тус больница «Коммунизм», «Победа» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдые хангадаг юм. Теэд больницын дэргэдэхи аптекэ эмээр ходо таһалдадаг.

Д. Чимитов.

✦ **Хаалтатай байдаг клуб.** Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой 4-дэхи отделениин Шэнэһэтэ нютагай клуб ехэнхидээ ходо хаалтатай байдаг. Эндэ соёл культурын болон нингэ-политическэ хүдэлмэри огто ябуулагданагүй. Тиихэдэ хүгжэмэй инструмент, шатар, домино гэхэ мэтэ үгы юм. Клубые даагша Дашабылова хүдэлмэреэ һайжаруулха тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй.

Д. Дашинимаев.

✦ **Дабһа, зуруул үгы.** Торийн аймагай «Улаан-Тори» колхозой холын гүүртэ, фермэ, отарануудай малшад хэрэгтэй эд бараагаар тон муугаар хангагдана. Тэдэнэй дунда нүүдэл наймаан огто эмхидхэгдэдэггүй байна. Тиимэһээ малшад нэн түрүүн хэрэгтэй дабһа, зуруул, мылэ, мүн бусад эд бараагаар ходо таһалдана.

Д. Гомбоцонов.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Урдынгаа алдууе дабтана"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын февралиин 6-най номерто толилогдоһон байна. Торийн аймагай «Красный Октябрь» колхоздо малай үбэлжэлгын муугаар үнгэргэгдэжэ, харууһа, тэжээлэй муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ үхэр малайнь туража, муудажа, һү һаалгын доошолжо байһан тухай тэрэ статья соо хэлэгдэһэн юм.

Торийн аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бамбаровай манай редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, газетэдэ толилогдоһон шүүмжэлхы статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байба. Февралиин 18-да үнгэргэгдэһэн партиин айкомой бюро дээрэ тус статья зүбшэн хэлсэгдээ. Мүн эдэ баримтанууд тус колхозой гэшүүдэй хамтын суглаанда зүбшэн хэлсэгдэһэн байха юм.

Малай үбэлжэлгын дутагдалнуудые дары усадхаха, үхэр малаа гарзагүйгөөр, ашаг шэмэ һайнтайгаар ондо оруулха, саашадаа колхоздоо тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар зохихо хэмжээнүүд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байна.

„Хүдэлмэриндэггүй радиоузел"

Закаменай аймагай «Байкал» колхозой 2-дохи комплексно бригадын радиоузел үнинэй хүдэлнэгүй гэжэ дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетын февралиин 13-най номерто толилогдоһон тобшо дохёо соо хэлэгдээ һэн.

—Колхозой правлени тус радиоузел таһалгаряагүйгөөр хүдэлгэхэ тушаа зохихо хэмжээ саг соогоо абаагүй байба, —гэжэ манай редакцида Закаменай аймагай хэлхеэ холбооной конторын начальник нүхэр Беломоев мэдээсэбэ. Тиимэһээ энэ радиоузелые үгы болгоод, тус колхозой бүхы һуурин газарнуудые радиофикацилха тухай асуудал хэлхеэ холбооной управлениин шиидхэбэридэ табигдаһан байгаа. Мүнөө тус колхозой Утаата, Далахай нютагуудта радио тодхохо ажал хэгдэжэ байна. Февралиин һүүл багта эндэхи колхознигууд радиодамжуулга шагнаха аргатай болохо юм.

Искусствын, уран зохёолой декадада бэлэдхэл

Цырен-Дондок ХАМАЕВ

Далижаһан дальбараануд*)

(Повестьһоо абтаба)

Шэб харанхы hүни. Мянга түмэн одод аяар холо огторгойн гүн соо ялалзан бүрэнхыдэ улам хурса, улам тодо hайханаар үзэгдэнэ. Хотон соохи үнайн гашуун утаан хамар сорьёно. Эндэ тэндэ залуу хүбүүд, басагадай хүжюу энеэдэн, шог үгэнүүд, дуун татама аялганууд hүниин огсом агаарта тон элихэнээр сонсоотоно. Хаа яахан лэ сонхонуудаар лампын hүлэмхи гэрэл харагдаба—айлнууд барайи модон гэртэ ороол ха. Клубай тэндэhээ хүгжэм зэдэлжэ, залуушуулай сортоотой аялганууд ниилээд, үшөө hүр жабхалантай болоно. Хотонhоо хойгуур манаанда гараhан моридой турьяха, инсагаалхань, нохойнуудай эндэ тэндэ hаб-hоб хусахань үе-үе дуулдаад, тэрэ дороо анирүй болошоно...

Худөө нютаг! Энэ үгые дурлангүйгөөр дурдахын аргагүй ха юм. Илангаяа худөөдэ түрэhэн хүнүүдтэ ходы шанэн үнэтэй? Эгээл тиимэhээ байшарhэхид энэ нютагаа «курорт» гэжэ үни сагhаа хойшо нэрлэдэг hэн. Тээд ондоогоор нэрлэхыншье аргагүй: тойроод ой тайга, үргэн тала, аршаан булагууд... Хааhаашье ерэhэн хүнүүд хамаг сэдьхэл зурхоороо hайшаадаг, эндэ ерээ hаа, адагынь хоёр гурба хоногүй олодоггүй hэн. Тиимэ нютаг! Мянган мянгаган желлүүдэй саана хайшаа байгаа хаб! Таахада, абар табар талын дэрhэнүүд, зэрлэг харагдаа зарлаэгэтэhэн үргэлжэ тала, хүрдан хүлтэй буга hөөгэн, үшөө юуб даа, элон олон зэрлиг амитад амидаржа бэе бэеэ хүлхэлсэжэ, удажа, үдэжэ байгаа hааб даа. Мүнөө харыт—шал ондоо болоноо. Душэн жэлэй саанахана hэеы гэрнүүд эндэ тэндэ барайлжа байгаа hаа, мүнөө модон гэрнүүдhээ олон юумэ үгыл. Байтараа шулууи гэрнүүдшье баригдана бээз. Торгондын хилэн хара газарай хурьhые эсхэн зүhэжэ байhан тракторнууды, нишэ тиишэ зурлан гүйлдэhэн хүгжэнгүй ашаанайшье машинануудые харахада колхозниггуудай түбхинэн, гэгээн гэрэлтэ коммунизмын орьёл ошэ шармайжа байhанинь элитэ болоно...

Сэнгэ газаашаа гараад, гүн бодолдо абташанхай, энэ hүни болоошо юрэ бусын абля шэмээе түрүүшынхеэ дуулаhандал шагнажа hууба.

Һэрюухэн hэбшээн сэлеэтэй энгэрээрнь hэб hабхэн эльбэнэ. Ойрохон малаагша үнсэн хибэдэhээ хибэжэ, аахилан хэбтэнэ. Малаахан буруунииинь боргооhонhоо хашараал ха тархяа hэжэрэсгээн, самияа долёоно; тиигээд Сэнгын араhаань ерэжэ, hэрэмжэтэйгээ хамараа татан үнэрдэнэ. Сэнгэ хөөрхэн хушууень аярхуулан эльбээд, «Хүрин хээры» татаhаар клуб тээшэ ошобо. Клуб соо hаргама гэрэлтэй. Баянай хүтжэм халижа, дорьбоотой түргэн аялга доронь үетэн нүхэд танца хатарна. Сэнгэ үүдэндэ ерээд, хэрэлсыhээ саашаханаа үнгэржэ, хармаандаа гараа хээд шагнана.

«Эндэ Аюухан байгаа ёhотой» гэжэ hанахадаа, зүрхэниинь түргэ түргэн сохилно. Сэдьхэлэй оёортохи мэдэрэл тэрээниие тамална. «Аюухан хюмhанайш харын зэргэ мэдэрэлыем таагаа гээшэ гү?! Таагаа даа, таагаал ёhотой. Ошожо, ошожо Аюухан алдаха hэмбы» гэжэ hамааран байтарнь, Аюуханай:—алта нюуе, алта нюуе! гэхэдэ агшан зуура абяагүй байдал эбдэгдэбэ.—Тиисы, тииеы! гэжэ бултадаа нэгэн доро дарьяба.

Сэнгэ hонирхон үүдэндэ дүтэлнэ. Хэдэн хүбүүд газаашаа тамхи татахаяа гараба. Тэдэнэй дунда Дамба ябалсаhан аад, Сэнгые танижархиhоор:

—Ши юу хэжэ байна гээшэбши? Орыш, орыш алта нюулган боложо байнал. Мүнөө hаhандаа сэнгээгүйдөө, Сэнгэмни, хэзээ сэнгээхэм гээ хүмши. Оро, оро. Ябаеы,—гээд үгэшье хэлүүлэнгүй абаад орошобо.

Клуб соо газаахидал hэрюун бэшэ. Бүгшэм. Аюухан алта нюужа эхилбэ. Булгадаа хоёр үгэхэнь ааб гэжэ бэе бэеэ хёрхоор харалсан, hонирхошоод hууна.

—Эгээл дууша хүниие бодхооё ёhотой» гэhэн бодол Сэнгын толгойдо ороодхибо. Аюухан Сэнгэ Дамба хоёртo дүтэлхэдөө, хоёо доошоо харашоод алтаа нюуна. Сэнгын альга далдаэ байхадань, алтаа үгэнгүй, угаа болгомжотойгоор гараараа гарыень дайраад абаба.

Алтала нюужа дүүргэhээр Аюухан:

—Алтан бод,—гэжэ тойб байса хэлээдхинэ.

Валя ярангүй бодобо.

—Аюухан шэнэ дуулалсал даа, гэхэтэйнь хамтэ:

—Хүбүүды абаха, хүбүүды абаха, —гэлдэшэнэ.

—Зай, зай,—гээд Валя Дамбада сэхэ ерэбэ.

—Зэяандаа шэнхиншоо гүбди даа, —гээд Дамба Валиие hугадаадхина.

—Тата, тата. Дуулаха дуратайшуул тэшэ ядажа байна,—гэжэ Дамба шоглойгоор зугаалба.

Валя хоолойгоо заhад гээд:

Артелиин хойхоотур хатараша
Ардагхан жороониинь гэжэл бии.
Арминнгаа сургуулиин дундахана
Аляалсан нэгэнинь гэжэл бии.

гэжэ дуулаhанаар алтаа нюуха гэхэдэнь, тэндэhээ:

—Дамба дуулаагүй. Тингэбэл гансааран дуулаг,—гэлдэнэ.

—о-ёо-ёё. Юун гэhэнш hаалта юм гэшэб даа. Угайдхада нюужа ябахада хоолоймнай мохитошоод, үнөөхи «до»-ёы абажа шадахагүйнмай даа, — гэхэдэнь, тэндэ hүугаашад эбтэйгээр эльгэ хатаалдан баhал хэлэхэ үгээ олоодхино:

—«До» моогүйгөөр дуулышо-о. Консерваторидо ороходоо байгаагүйлши.

Дамба гэнтэ ехэ омогоор:

Дамбуухай Дамбуухай гэлсэнэлтa
Добуундаа Даримадаал хоногтойб даа.
Наг, наг, наг, наг, наг дөө
Нааданшал омогхон зантайб даа

гээд баритон хоолойгоор (гар, бэеэ худэлгэжэ ябаад) дуулахадань, залуушуул хүхэ энеэдэн болоно.

—Добуундаа Даримадаа...—гэжэ байжа хэншьеб дабтан дабтан, шангаар дуугарна. Валиин алтаяа нюужа ябахада, тэдэнэр хүхэ энеэдэн бололдоhоор лэ байбад. Аюухан Дамбын тингэжэ дуулахада, огто энеэбэгүй. Харин Даримын полевой стан дээрэ Галсан бригадиртай наадажа, малгайень абаад, тэрьедэжэ ябаhыень hанаандаа оруулаадхиба.

—Алтан! бод,—гэжэ Валиин хэлэхэдэ, хэншье бодобогүй.

—Алтан унташоо гүш, hэрииш,—гэжэ Валя уташагаар татажа хэлээд, Аюуханиие заагаадхиба. Аюухан нюдэеэ гилэлзүүлэн:

—Намай хэлэнэ гүш?—гээд асууна.

—Шамай даа. Альган соошни алтала орхёо хамнайб. Абаагүй гүш? Али дуулахаяа хашаржа, хаяжархёо гүш? Үндыл даа,—гээд Валя Аюуханда хандана.

Аюуханай өөдөө үндэгэд гэхэдэ, эбэр дээрэhээнь (платиин уршалаа сооhоо) шэб шэнэхэн хори сагаан бултанай дуулахаар хан гээд, шала дээрэ унашана.

—Оо! Алтамнай мүн даа. Юрэдөө, алтые газарта булаад, нэгэ хэды саг болоhон хойно харахада, оройгооро үгы болошодог юм гэжэ хэлсэгшэ. Альган соонь орхиhон алтамни доошоо буляалдажа, газар руу орохо hанаатай байгаа алтай,—гээд Валиин хэлэхэдэ, Дамба:

—Хармаан руунь буляалдаад, орохо гэжэ ябаhаар арайл урьдэбэгүй хаяаш даа,—гээд Сэнгые тохоногоороо түлхеэдхинэ. Сэнгэ дэмжэсгээн:

—Магадгүй,—гэжэ аргааханаар дуугарба. Аюухан Сэнгын урда ошожо зогсоод:

—Сэнгэ, дуулалсыш даа, уринабди, — гэбэ. Сэнгын хасар халуу бусалшаба. Бодоходонь Аюухан hугадаад, хүлөө оложо ядан ябаба.

—Зай, эхилыш даа. Би дахаад дуулахаб,—гэбэ Сэнгэ.

Урда уула, урда уула гэлсэнэлтэ
Ужамхан нютагым шэмэглээд байна,—

гээд Аюуханай эхилхэдэ, Сэнгэ:

Ушархы илдамхан нэгэ нүхэр
Уулзахы хэлэжэрхёод хүлеэгээд байн,

—гэжэ мүртэйгөөр дуулахые оролдонгүй, Аюуханай арюухан гоё хоолойе анхаран шагнажа, уялгатай hайхан дундань дууража ябаа hэн. Дуунуудые шагнахадаа Сэнгэ тиимэ гэшэгүй уярдаг, hайшааhан дуунайнгаа аялгые үдэртөө ходо аман соогоо дабтан гүнгэнэжэ ябадаг байба. Аюханай дуулахые шагнахадаа, зүрхэ сэдьхэлээ үнжэгэн гарнуудаар эльбүүлжэ байhандал болоhон гэхэ. Алтанай hүүлээр ёохор боложо, ёохорой hүүлээр түгэсхэлэй хатар танца эхилбэ. Танцын эхилхэдэ, Сэнгэ Аюуханиие уриха гэhэниинь Валитай танцавалшаба. Хоёрдохи танцын захалхалаар Сэнгэ Аюуханиие уряад, нариихан нюрган дээрэнь гараа дүмүүхэнээр табижа, альган соогоо хургануудынь адхажархиходоо дали ехэтэй хүгжэмэй, диилдэшэгүй мэдэрэлэй долгиндо абтан, тархинь эрьехэдэл гэбэ. Байгал далайн долгин соогуур үлгыдүүлэн, ногоон эрье тээшэнь онгосоор дабшаhандал болобо. Хоюулан хөөрэлдэнгүй нилээд удаан ябаба ха. Аюухан мүр дээрэнь гараа табяад, ляшагүй шадамараар бүмбэлзэн танцавалба. Тиихэдэнь Сэнгэ нааршаагаад:

—Ехэ hайнаар танцавалнаш,—гэбэ.

—Адлил ябана бэшэ гүбди,—гээд Аюухан ута хара hорьмоhонуудаа hүрмэгэнүүлэн хүдэлгэнэ. Сэнгын тэбхэр хара шарайе, хорогүй хонгор аад, галтай нюдыень энэ hамбаанда халта хараад абаба.

—Үгы, үгы, ши hайнаар танцавалнаш, гэжэ Сэнгэ hанаhанаал абахые оролдобо.

—Болил даа, Сэнгэ,—гээд Аюухан мэшэеэнэ. Сээжэдэнь нэнгэн ябаhан Аюуханай шэхэндэ дүтэлжэ:

—Нааданай hүүлээр үдэшөө hаамни арсахагүй гүш?—гэжэ гэб гэнтэ асуужархихадань, Аюуханай шэхэн яб ягаан болоод:

—Һанаhанаа хэлэбэ гүш?—гэбэ.

—Тиинэ даа,—гэмсээрнь,

—Хоёр хүлтэй хадаа хүндэ хүргүүлэнгүй хүроод ошохо бэшэ гүб даа,—гэжэрхибэ. Сэнгэ ондоо юушье хэлэбэгүй. «Басагадта подхоод хэрэгтэй» гэжэ Дамбын хэлээшэ үгэ энэ үедэ яаха аргагүй зүб шэнгеэр үзэгдэбэ. Аюуханиие дурагүй гэжэ hанажархиходоо, иимэ арюун дурые ягаадшье hаа гарhаа алдангүй дайлаха дуранинь хүрэбэ.

Танцашье замхажа, залуушуул гэр гэртээ тарабад. Тугаар үгы байhан hарын заха бултайгаад, орьёл торьёл хадануудай саанаhаа айнгляар шагааба. Сэнгын нюдэд Аюуханиие харанхы соо бэдэржэ байтараа обёоржорхибо. Гансаараа булан тойроод, нүгөө үйлсын гудамжа руу орошоходонь, Сэнгэ дахаад даб гэбэ ха. Аюуханай урда нэгэ hүүдэр гэнтэ харанхы булан сооhоо бии болоод зогсообо. Шагнаархахадань Согтын Батын хоолой янзатай: «Аюухан, Аюухан! бурхан зүг, бурхан зүг» гэхэнь лэ дуулдаад, ондоо юуншье гэhэниинь ойлгогдобогүй. Бурэгэд, бүрэгэд гэлдээд, хоёр хүнэй hүүдэр хараа далда орошобо.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

*Үргэлжэлэл. Эхиниинь үсэгэлдэрэй номерто.

Театрнууд һунгалтын урда тээ

Манай республикын артистнар hунгалтын үдэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтаба. Тэдэнэр зүжэгүүдые уран hайханай үндэр хэмжээндэ бэлдэжэ, ажалшадта харуулхаhаа гадна, бүхы хүдэлмэреэ, ажал ябуулгаяа арадай ажабайдалтай нягтаар холбохо гэжэ оролдоно.

Театрнуудай коллективүүд мүнөө сагай совет хүнүүдые, коммунизм байгуулагшадые харуулха зорилгоор шэнэ зүжэгүүдые бэлдэжэ байнхай. Февральда оперо, баледэй театрынхид «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» балет, «Игорь князь» гэжэ оперо республикын түб хотын зондо харуулаа. Тус театрын концерт табиха бүлэг hунгалтын үедэ наада гаргахаяа Тарбагатайн аймаг мордоо.

Дуу, хатарай ансамбль hунгалтын урда тээ Политическэ гэгээрэлэй байшанда, Совнархоздо, «Рассвет» клубта ехэ концертнүүдые табижа, депутадта кандидадуудтаяа уулзажа байhан hунгагшадай баяр баясхалан ехээр бадаруулаа.

РСФСР-эй габьяата артист Н. Таровай хүтэлбэрилдэг эстрадын артистнар Заиграйн, Хориин аймагуудай модошодто, колхозниггуудта hунгалтын үдэр концерт харуулхаяа мордобо.

Ород драмын театрын артистнар Улан-Удын агитпунктнуудаар хэдэн концерт табяа. Эдэнэр февралиин 26-да «Кто будет жить», «О личном» гэhэн зүжэгүүдые hунгалтын үдэр Галуута Нуурай шахтернуудта харуулханъ.

С. Никорова.

„Агитаторай блокнодой дүрбэдэхи номер

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитациин таhагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ дүрбэдэхи номер бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ гараба.

Номерой түрүүшын хуудаhануудта: «Мартын 1-дэ бултадаа hунгалтада хабаадалсая» гэhэн П. Гершманай «Долоон жэлэй туршада Бурядай промышленностиин хүгжэхэ замууд тухай» гэhэн Н. Бизюкинай, «СССР-эй эхэнэрнүүд—коммунизм байгуулагшад мүн» гэhэн Г. Мироновагай статьянууд «Хөөрэлдөө хэхэ материалнууд» гэhэн бүлэг дотор толилогдобо.

Бурядай промышленна предприятинуудта социалистическэ мүрысөөнэй дэлгэржэ байhан тухай «Долоон жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэл эхилээ» гэhэн тобшо мэдээнүүд энэ номерто оруулагдаба. Тэрэшэлэн К. Пашинай «Коммунистическэ ажалай фермэ дээрэ» гэhэн статья дотор Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой залуу hаалишадай мүрысөөн тухай хэлэгдэнэ. Е. Красинская Кабанскын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой долоон жэлэй түсэб тухай «Һү hаалга зургаа дахин ехэ болгогдохо» гэжэ бэшэнэ. Мүн «Мяха абалгые энэ жэлдэ нэгэ хахад дахин ехэ болгохобди» гэhэн Ториин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Р. И. Григорьевой хөөрөөн энэ бүлэгтэ оруулагдаа.

1959 оной март hарада хөөрэлдөө үнгэргэхэ темэ, литература агитаторта туhаламжа болгон үгтэбэ.

«Хонин ажахы колхозой үйлэдбэриин шухала hалбари мүн» гэhэн Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыбиковэй бэшэhэн ном тухай шэнжэлэл номерой hүүлшын хуудаhанда толилогдоно.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Советскэ Союз Хитад хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаан тушаа

Советскэ Союз Хитадай Арадай Республика хоёрой хоорондо 1958 ондо эд бараа андалдан абалсалгые түгэсхэхэ тухай, худалдаа наймаа саашадань хүгжөөхэ тухай Хитадай Арадай Республикын худалдаа наймаанай делегациин СССРтэ ерээд байха үедэ, энэ делегациин болон гадаадын худалдаа наймаанай министерствын хоорондо хэлсээн болоhон байна.

ССР Союзай болон Хитадай Арадай Республикын хоорондо худалдаа наймаа хүгжөөхэ тухай протокол февралиин 26-да баталагдаа. Советскэ Союз Хитад хоёрой хоорондохи худалдаа наймаае 1959 ондо нилээд ехээр хүгжөөхэ гэжэ энэ протоколой ёhоор хараалагдаа. 7,2 миллиард түхэригэй эд бараан андалдан абалсахаар хараалагдаhан байна.

Урда тээнь баталагдаhан хэлсээнэй ёhоор гүйсэд түхеэрэлгэнүүд Советскэ Союзай зүгhөө Хитадта улам ехээр үгтэхэ байна. Гадна СССР электроэнергетическэ түхеэрэлгэнүүдые КНР-тэ бүри олоор худалдаха болоо. Үрэмдэлгын хүсэтэ станогуудые, транспортын хэрэгсэлнүүдые, подшипнигуудые болон КНР-эй арадай ажахыда хэрэгтэй бусад эд бараа 1958 онойхидо о[…] доо нилээд олоор СССР Хитадта [ху]далдаха байна.

Хитадай Арадай Республика[…] да жэлнүүдэйхидэл адляар, са[…] туулга, вольфрам, молибден, […] гэнэй уhа, торго, ноохо, сай, ци[…] сово үрэ болон бусад эд бараа […] ондо Советскэ Союзда худал[…] болоо. Барайгар, сойн бобы, о[…] хубсаhа болон трикотажна хуб[…] бүд нэхэлгын промышленност[…] продукциие Хитад бүри ехээр […] далдадаг болохо. Мүнөө жэлдэ […] тад Советскэ Союзда анха тү[…] нээ хлопок худалдаха болоhон […]на.

Худалдаа наймаа хэхэ проток[…]до: Советскэ талаhаа СССР-эй […] далдаа наймаанай делегацине т[…] гойлогшо гадаадын худалдаа н[…] маанай министр Н. С. Патол[…] Хитадай талаhаа—КНР-эй ху[…] даа наймаанай делегацине тол[…] логшо гадаадын худалдаа най[…] най министрын орлогшо Ли Ч[…] жень гар табяа. Протоколдо гар […] билгын үедэ СССР-эй Министр[…] дэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэд[…] орлогшо А. И. Микоян байлсаа.

(ТАСС)

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси зарлаха тухай

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй эхилhээр арбан жэл гүйсэhэнэй ойтой дашарамдуулагдан, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси энэ оной майн 8-hаа 13 хүрэтэр болохо байна. Эб найрамдалда дуратай гүрэнэй ниислэл бологшо Стокгольм городто сесси болохо гэжэ шийд[…] дээ. Атомна зэбсэг буруушаа[…] мэдээжэ Уряа Стокгольм гор[…] соносхогдоhон байгаа бшуу.

Эб найрамдалай Бүхэдэл[…] Соведэй бюр[…]

Москва, 1959 оной февралиин […]

Индиин Коммунистическэ партиин Центральна Гүйсэдхэхэ Комитедэй пленум

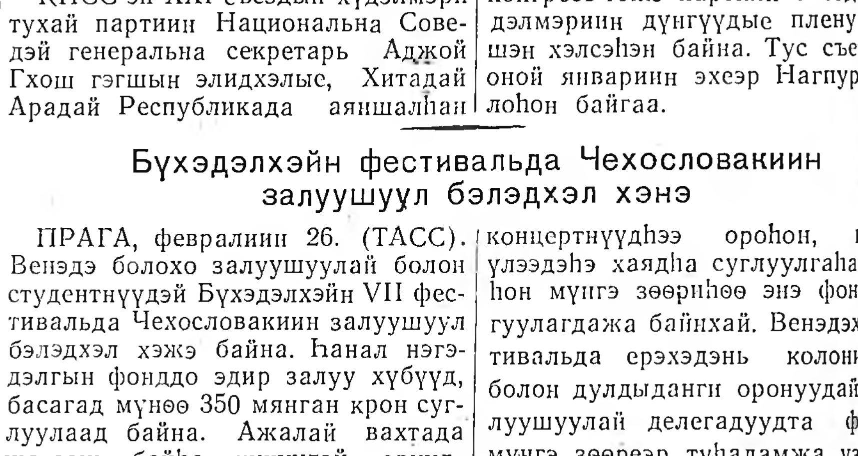
ДЕЛИ, февралиин 25. (ТАСС). Индиин Коммунистическэ партиин Центральна Гүйсэдхэхэ Комитедэй пленум февралиин 21-hээ 25 хүрэтэр Делидэ боложо дүүрэбэ.

КПСС-эй XXI съездын хүдэлмэри тухай партиин Национальна Соведэй генеральна секретарь Аджой Гхош гэгшын элидхэлые, Хитадай Арадай Республикада аяншалhан тухайнь тэрэнэй мэдээсэлые пле[…] шагнаа. Индиин профсоюзууд ту[…] асуудалые, эдеэ хоолой асууда[…] Индидэхи газарай реформо ту[…] асуудалые, Индиин Националь[…] конгресс гэжэ партиин съездын […] дэлмэриин дүнгүүдые пленум з[…] шэн хэлсэhэн байна. Тус съезд […] оной январиин эхеэр Нагпурта […] лоhон байгаа.

Бүхэдэлхэйн фестивальда Чехословакиин залуушуул бэлэдхэл хэнэ

ПРАГА, февралиин 26. (ТАСС). Венэдэ болохо залуушуулай болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн VII фестивальда Чехословакиин залуушуул бэлэдхэл хэжэ байна. Һанал нэгэдэлгын фонддо эдир залуу хүбүүд, басагад мүнөө 350 мянган крон суглуулаад байна. Ажалай вахтада жагсажа байhан хүнүүдэй оруулhан, залуушуулай ансамбльнуудай концертнүүдhээ ороhон, юу[…] үлээдэhэ хаядhа суглуулгаhаа о[…] hон мүнгэ зөөриhөө энэ фонд […] гуулагдажа байнхай. Венэдэхи ф[ес]тивальда ерэхэдэнь колониал[ь]на болон дулдыданги оронуудай […] луушуулай делегадуудта фонд[…] мүнгэ зөөреэр туhаламжа үзүү[…] дэхэ юм.

ХҮДӨӨГЭЙ САНАШАДАЙ МҮРЫСӨӨН

Байгша оной февралиин 24-дэ Улан-Удэ городто санаар урилдалгаар «Урожай» гэжэ hайн дуранай спортивна бүлгэмэй түрүү hуури эзэлхын түлөө республикын аймагуудай суглуулагдамал командануудай хоорондо мүрысөөн болобо. Энэ мүрысөөндэ арбан дүрбэн аймагуудай, тэрэ тоодо холын Хойто-Байгалай, Курумканай, Баргажанай командануд хабаадалсаба.

Эрэшүүл болон эхэнэрнүүд 4×10 болон 3×5 километр зайда эстафетэ үнгэргөө. Мүн эхэнэрнүүд 5, 10 километртэ, эрэшүүл 15, 30 километртэ урилдаа.

Түрүүшын үдэр эстафетнэ урилдаагаар мүрысөөн болоо.

Түнхэнэй аймагай командада гурбан аха дүүнэр — Кобелевтэн орожо урилдаагаа. Тэдэнэр гурбуулан урилдаанда түрүүлбэ. Эстафетнэ урилдаанда Түнхэнэй команда 40 километр зайе 2 час 48 минута 54 секунда соо гаталжа, түрүү hуурида гарhан байна.

Тарбагатайн команда 40 километр зайе 2 час 53 минута 50 секунда соо гаталжа, хоёрдохи hуурида гараа. Гурбадахи hуурида Баргажанай аймагай санашад гараhан б[…]на.

Эхэнэрнүүдэй эстафетэдэ ба[…] Түнхэнэй санашад түрүүлээ. Т[…] командын түлөөлэгшэ Лазарева […] рүүшын этапта урдаа хэнии[…] оруулангүй ябажа гараа. Хо[…] Байгалай санашад Немобина […] рээнhээ миил секундын арбана[…] гэ хубяар гээгдэжэ ерэhэн ба[…]

Хоёрдохи этапта Түнхэнэй ту[…] лэгшэ Натока 5 километр зай[…] минута 58 секунда соо гүйжэ […] рүүлбэ. Тэрээнhээ старт аба[…] Пляскина бүри хурданаар гүй[…] бусад командануудые холо х[…] Энэ команда 15 километр з[…] 1 час 23 минута 42 секунда соо […] талжа, түрүү hуури эзэлээ. Э[…] хадаа Түнхэнэй аймагай санаша[…] командын түрүүшын үдэрэй хоёр[…] хи илалтань болоно.

Хоёрдохи hуурида Баргажа[…] гурбадахи hуурида Кабанскын […] нэрнүүдэй команда гараа.

Н. Никола[ев].

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аха дүүнэр Кобел[евтэн].

Л. Хайдуровай фо[то].

КИНО „СОЛДАДАЙ ЗҮРХЭН“

Борохон шинель доро элдэбын: урин зөөлэншье, ууртай сухалтайшье, журамтай, үгэ дууламгайшье, hамуу hальхай, омог дээрэлхүү зантайшье, хара амяа хараhаншье, нүхэрөөр hайншье, хирүүшье, ниисэтэйшье, эрдэмтэйшье, эрдэмгүйшье —хүбүүд ябадаг, зүгөөр ямарханшье зантай хүбүүхэн сэрэгэй албанда ерэхэдээ хэзээдэшье «тээрэмэдүүлдэг», олоной дунда, сэрэгэй hургуулида ухаа орожо, харгы замаа олодог гээшэ ааб даа. Эгээл эдэ хүбүүдэй нэгэн—анханай «хүндэхэн» зантай, тэрэ саанаа албанда мордохынгоо урда ехэ алдуу хэжэ, инаг дуратай Тоня басагаяа алажархин алдаhан (өөрөө тэрэ удаан саг соо үхэhэн амидыень дуулаагүй, hүүлшэг тээшээ үхэшоо гэжэ hанаад ябадаг байгаа) дээрэhээ ехэ hанаа үнөөндэ унаhан, энээнhээ боложо удаан саг соо нүхэдөөрөө ниисэгүй ябаhан залуухан солдат Федор Земсковой сэрэгэй албые, омог зантай энэ залуу нүхэрэй яажа «мулирные» «Солдадай зүрхэн» гэжэ шэхэ фильм зохидоор харуулна.

..Федор Земсков аргагүй ехэ hанаа үнөөндэ унажа, гашуудалтайгаар сэрэгэй албанда мордоно. Юуб гэхэдэ, албанда мордохынгоо урда үдэшэ hогтуу ябаад, инаг дуратай Тоня басагаяа жүтөөрхэжэ, хажуудань салшажа байха үедөө хүүргын хажуу талын халхабша хана дээрэ hуулгажархёод байтараа ойлгомторгүй дайражархёод, барижа шадангүй аяар доро байhан шулуун шала дээрэ унагаажархина. Тэрэ дороо мэдээ орожо, Тониёо тэбэреэд, зүгхэн лэ голтойгоор больницада асарха юм. Больницын газаа шудхама бороон доро hахижа, хүлеэжэ байха үедөө хажуугаарнь гараhан врачуудай хөөрэлдөөнhөө «эмболи» гэжэ үгэ дуулахаhаа бэшэ, ондоо юушье мэдэнгүй, хойто үглөөнь албанда мордобо. Теэд вагон соо hанаанда дарагдашоод hууха үедөө баhал суг албанда мордожо ябаhан залуу фельдшерhээ «эмболи» гэжэ үгынгөө удхые—«эмболи—зайлашагүй үхэл» гэhэн удхыень ойлгожо абана.

Иимэ ехэ hанаандаа hабтай, сэдьхэлээ тамдарhан хүнэй, тэрэ саанаа халбаруу, нисэгүй хүнэй албан хаагаад hайнаар захалха бэлэй. Харимдаа Федор зэргэдэ жагсахаяашье (хомхой, хулгайша солдат Филошкинтэй зэргэлхэ дуранhгүй), старшинагайнгаа захиралта дүүргэхэеэшье арсаха, холо бодолгүй, албан хойрог майор Крышкогой урда эрьюутэй шэнги болоодшье үзэхэ юм.

Эндэ сценариин автор нүхэр Раппопорт нэгэ бага хэтэрүүлжэрхёо ха даа. Манай сэрэгэй албанда командирайнгаа захиралта дүүргэхэгүй, зэргэдэ жагсахаяа арсаха гээшэ одоол юрэ бусын, миил ганса нэгэн үзэгдэжэ боломоор ушар байха ёhотой. Иимэ ушарай үзэгдэдэггүй, советскэ сэрэгэй албанай хуули ёhондо оройдоошье таарахагүй байн гэhээнь тиигэтэрынь «тобойлгожо», иимэ юумэнэй боложо байдаг хэбэртэйгээр харуулhанай үлүүтэйл ха даа. Консультантнуудаар байhан олон генералнууд, полковнигууд энэ ушарые яагаад зүбшөөгөө юм—бү мэдэе.

Саг ошохо тума Федор журамтай, зарим командирнуудтаа, нүхэдтөө хүндэтэй болоно. Тэрэ табилтаар город ошоод, бусажа ябатараа өөртэнь дурагүй майор Крышкогой hамгые шатажа байhан гэрэй эздэе дабхарhаа абаржа, бухы частиинхидайнгаа ехэ баясхаланда хүртэнэ. Тэрээндэ сэрэгэй hургуули аргагүй hонирхолтой, шухала хэрэгтэй байшоо. Тиибэшье Тониингоо амиды үлэhэн, үгыень мэдэнгүй байхадаал hанаанда дарагдашаhан, сэдьхэлээ эбдэрhэн ябадаг байгаа. Бэшэг бэшэхэдэнь лэ «эзэниинь нүүжэ ябашанхай» гэhэн почтальоной харюутайгаар бусажа ерэдэг байба. Харин албаяа нилээд болгоод байтарынь нэгэтэ Тонинь бэеэрээ хүрэжэ ерэжэ, баясахын ехээр баясажа, hанаа үнөөнhөө, уйдхар гашуудалhаа хахасаhан залуу солдат Федор Земсков хүхюутэй баяртайгаар албаяа үргэлжэлүүлнэ. Иимэл даа гол удхань.

Федорой ролиие залуу артист Владимир Землянкин бэрхээр, ондоо хэдэн фильмнүүдтэ наададагтаал адляар, юрэ аад, үнэншэмэ шадамараар, энээхэн ногоон самсан дор солдадай ехэ зүрхэн сохилжо байна гэжэ үнэншэмэ хүсэтэйгөөр харуулна.

Инаг дуратай Тоня басаганайнь ролиие баhал бэлигтэй артистка Р. Макаганова hайнаар наадана.

Энэ фильмые манай сэрэгшэдhээ гадна, бухы арад зомнай ехэ hонирхожо хараханъ лабтай.

Д. Цыренжапов.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни—34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—24-74, писем трудящихся 40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00975. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4795